

***Diagnoza dotycząca osób
stosujących przemoc w rodzinie:
przemoc w rodzinie z perspektywy
dorosłej populacji Polski***

RAPORT Z BADANIA ZREALIZOWANEGO DLA
MINISTERSTWA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

SPIS TREŚCI

RODZIAŁ	NR STRONY
1. INFORMACJE O BADANIU	3
1.1 Problematyka i cele badania	3
1.2 Definicje	3
1.3 Metoda badawcza	4
2. PRÓBA BADAWCZA	5
2.1 Dobór próby	5
2.2 Charakterystyka próby	7
3. PODSUMOWANIE WYNIKÓW	8
4. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	13
4.1 Skala zjawiska przemocy w rodzinie z perspektywy osób stosujących przemoc	14
4.1.1 Skala zjawiska przemocy psychicznej w rodzinie	15
4.1.2 Skala zjawiska przemocy fizycznej w rodzinie	16
4.1.3 Skala zjawiska przemocy seksualnej w rodzinie	18
4.1.4 Segmentacja polskiego społeczeństwa w rodzinie	20
4.2 Wskazywane przyczyny stosowania przemocy w rodzinie	25
4.3 Opinie na temat sposobów przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie	27
4.4 Poziom akceptacji różnych form przemocy stosowanej wobec członków rodziny	30
4.4.1 Poziom akceptacji różnych form przemocy stosowanej wobec partnera/partnerki	30
4.4.2 Poziom akceptacji różnych form przemocy stosowanej wobec dzieci	32
4.4.3 Percepcja zjawiska przemocy w rodzinie	33
4.5 Możliwe reakcje świadków na zjawisko przemocy w rodzinie	35
4.6 Stosowane formy przemocy w rodzinie	37
4.6.1 Przemoc fizyczna w rodzinie	37
4.6.2 Przemoc psychiczna w rodzinie	38
4.6.3 Przemoc seksualna w rodzinie	40
4.7 Ofiary przemocy w rodzinie z perspektywy społeczeństwa i osób stosujących przemoc w rodzinie	42
4.7.1 Projekcja obszarów występowania przemocy w rodzinie	42
4.7.2 Ofiary przemocy fizycznej z perspektywy osób stosujących przemoc fizyczną	47
4.7.3 Ofiary przemocy psychicznej z perspektywy osób stosujących przemoc psychiczną	48
4.7.4 Charakterystyka społeczno-demograficzna osób, które doświadczyły przemocy w rodzinie	49
4.8 Charakterystyka społeczno-demograficzna osób, które stosowały przemoc w rodzinie	52

INFORMACJE O BADANIU

1.1. Problematyka i cele badania

Problematyką omawianego w niniejszym raporcie badania była analiza zjawiska przemocy w rodzinie z perspektywy dorosłej populacji Polski. Badanie zostało przeprowadzone w listopadzie 2011 roku na reprezentatywnej próbie badanych w wieku ponad 18 lat.

Przedstawione w niniejszym raporcie wyniki pochodzą z pierwszego spośród czterech etapów projektu badawczego zatytułowanego „Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie w Polsce” - opracowanego i realizowanego przez Instytut Badania Rynku i Opinii Millward Brown SMG/KRC na zamówienie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Kolejne części realizowanego projektu badawczego stanowią następujące badania:

- I. Ogólnopolskie **badanie profesjonalistów prowadzących programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych** dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- II. Ogólnopolskie **badanie osób stosujących przemoc w rodzinie**, biorących udział w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych; oraz pilotażowe **badanie osób stosujących przemoc w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności i osadzonych w jednostkach penitencjarnych**
- III. **Badanie eksperckie IDEABLOG** – realizowane na platformie internetowej wśród profesjonalistów zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.

1.2. Definicje

Na potrzeby badania użyte zostały definicje przemocy w rodzinie **określone w procedurze „Niebieskie Karty”**. Przynoszono respondentom definicje przemocy fizycznej, psychicznej oraz seksualnej, zawierające przykładowe zachowania. W przypadku **przemocy psychicznej** były to: wyzwiska, ośmieszanie, groźby, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, krytykowanie, poniżanie, demoralizacja, ciągłe niepokojenie, izolacja. W przypadku **przemocy fizycznej** natomiast było to: popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, spoliczkowanie, a także uszkodzenia ciała, w tym zasinienia, zadrapania, krwawienie, oparzenia. **Przemoc seksualna** definiowana była jako zmuszanie do obcowania płciowego, jak i innych niechcianych czynności seksualnych.

Grupy **osób stosujących przemoc w rodzinie** wyodrębnione zostały w oparciu o autodeklaracje zastosowania kiedykolwiek przemocy wobec członka rodziny. Grupy **ofiar przemocy w rodzinie** wyodrębnione zostały w oparciu o autodeklaracje doświadczenia kiedykolwiek przemocy ze strony członka rodziny.

Uzyskane liczebności wskazań osób, które stosowały przemoc w rodzinie, oraz osób, które doświadczały przemocy w rodzinie, pozwoliły na wyodrębnienie do dalszych analiz dwóch grup osób, które stosowały przemoc w rodzinie (fizyczną oraz psychiczną), oraz trzech grup osób, które doświadczały przemocy (fizycznej, psychicznej oraz seksualnej).

1.3. Metoda badawcza

W omawianym badaniu ogólnopolskim zastosowana została technika CATI (*Computer Assisted Telephone Interviewing*). Jest to technika stosowana przy realizacji badań ilościowych, polegająca na prowadzeniu wywiadów telefonicznych z wykorzystaniem komputera.

Zapis wyników wywiadów dokonywany jest przy zastosowaniu sieci komputerowych terminali sprzężonych z centralą telefoniczną i telefonami ankierskimi. Płynny przebieg procedury wywiadu i kodowania gwarantuje platforma ODIN (NIPO). Umożliwia ona kontrolę zakresów odpowiedzi, automatyczną realizację reguł przejść, rotację i randomizację pytań w blokach, szczegółową kontrolę realizacji próby, automatyczne generowanie numerów telefonicznych. Technika CATI daje pełne możliwości śledzenia przebiegu badania oraz kontroli jakości pracy ankieterów.

PRÓBA BADAWCZA

2.1. Dobór próby

Próba badawcza o liczebności **1500** respondentów jest **losową reprezentacją ludności Polski w wieku ponad 18 lat**. Operatem losowania numerów telefonicznych była baza numerów stworzona przez Millward Brown SMG/KRC na podstawie dostępnych 5-cionumerowych prefiksów metodą dopisania wszystkich możliwych dwucyfrowych sufiksów do każdego prefiksu. Baza przypisuje numer telefonu do jednostki administracyjnej (gminy). Jest to więc metoda *list assisted random digit dialing*. Pozwala ona na dostęp do praktycznie wszystkich gospodarstw domowych posiadających zainstalowany telefon stacjonarny, bez względu na to, czy telefon ten był kiedykolwiek publikowany w książkach telefonicznych. W bazie odznaczane są numery telefonów należących do firm i telefonów nieaktywnych, jak również telefony znajdujące się na tzw. Liście Robinsona prowadzonej przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku.

W związku ze stale malejącą liczbą telefonów stacjonarnych w gospodarstwach domowych oraz ze względu na lepszy i szybszy dobór respondentów (część osób, szczególnie młodych, jest niedostępna pod telefonem stacjonarnym) ok. 30% próby losowane jest spośród posiadaczy telefonów komórkowych. Próba komórkowa dobierana jest podobnie jak w przypadku telefonów stacjonarnych (po prefiksach dane z <http://www.urtip.gov.pl>) z tym, że informacje o lokalizacji weryfikowane są na początku wywiadu. Komputerowo pilnowane jest odpowiednie warstwowanie próby.

Poszczególne osoby do badania losuje się w ramach wyróżnionych warstw. Warstwowanie uwzględnia wielkości miejscowości (9 klas), ich rozmieszczenie w ramach nowych województw (16) oraz płeć i wiek dobieranych osób. W roku 2011 podstawą warstwowania są dane demograficzne publikowane przez GUS na dzień 30.06.2010 r.

Próba jest dobierana wielostopniowo. W pierwszej fazie dokonuje się warstwowania populacji ludności Polski ze względu na kryterium lokalizacji terytorialnej (w podziale na 16 województw) oraz klasę wielkości miejscowości. Próba obejmuje zarówno miasta, jak i wsie.

W ramach wprowadzonych warstw dobierane są miejscowości, które w dalszej fazie stanowią jednostki losowania osób. Próba obejmuje wszystkie miasta zamieszkiwane przez ponad 50 tys. mieszkańców (88). W każdym z tych miast – jako samoreprezentującym – dobierana jest prosta próba losowa spośród wszystkich numerów telefonów dostępnych w bazie. W warstwach miejscowości o mniejszej liczbie mieszkańców (zarówno miast, jak i wsi) prosta próba losowa telefonów jest dobierana spośród wszystkich numerów dostępnych w ramach każdego województwa. Wyróżniane są tu przy tym warstwa wsi oraz warstwy miast do 10 tys., do 20 tys. i do 50 tys. mieszkańców. Liczebności próby w poszczególnych warstwach (zarówno miastach samoreprezentujących, jak i miejscowościach dobieranych w klasach wielkości w ramach województw) są proporcjonalne do liczby mieszkańców w populacji kraju.

Na etapie losowania telefonów uwzględnione jest 5-20-krotne zwiększenie liczebności potrzebnej próby, związane z możliwością wylosowania nieistniejącego, czasowo niedostępnego czy też podłączonego do faksu lub firmowego numeru telefonu. Powyższy zapas uwzględnia również sytuacje niezgłaszania się abonenta, zajętości numeru, odmowy uczestnictwa w badaniu czy niespełniania przez osoby dostępne pod wylosowanym numerem telefonu kryteriów doboru (wiek itp.).

Niezależnie od losowania numerów telefonów populacje w ramach uprzednio wyznaczonych warstw są stratyfikowane wtórnie z uwzględnieniem dwóch dodatkowych kryteriów: płci i wieku dobieranych osób. W przypadku kryterium wieku stosowany jest podział na 5 kohort (18-24, 25-34, 35-44, 45-59 oraz 60-75 lat). Uzyskane liczebności populacji badanej są podstawą do określenia liczebności próby w poszczególnych warstwach.

Końcowy etap doboru próby do badania odbywa się w trakcie jego telefonicznej realizacji. Do systemu informatycznego nadzorującego badanie przekazane są zarówno dane o numerach wylosowanych telefonów, jak i przewidywane liczebności poszczególnych warstw (dla makroregionów, klas wielkości miejscowości, płci i wieku). Komputer udostępnia ankietantom numery telefonów w sposób losowy. We wstępnej fazie wywiadu ankietant dobiera standardową metodą respondenta spośród dostępnych osób, a system automatycznie nadzoruje dotrzymanie założonej stratyfikacji.

2.2. Charakterystyka próby

Tabela 1.

		Liczebności	N%
Płeć	mężczyźni	714	48%
	kobiety	786	52%
Wiek	18 do 29 lat	192	13%
	30 do 39 lat	307	21%
	40 do 49 lat	243	16%
	50 do 59 lat	400	27%
	60 lat +	358	24%
Wykształcenie	podstawowe	369	25%
	zawodowe	336	22%
	średnie	515	34%
	wyższe	281	19%
Klasa wielkości miejscowości	wieś	567	38%
	do 100 tys.	487	33%
	100-499 tys.	265	18%
	500 tys.+	181	12%
Sytuacja zawodowa	posiadający stałą pracę	707	47%
	pracujący dorywczo	110	7%
	bezrobotni	56	4%
	emeryci/renciści	446	30%
	uczniowie/studenci	176	12%
	nieaktywni zawodowo	126	9%
Osoby, które stosowały przemoc w rodzinie	stosowanie przemocy fizycznej	232	16%
	stosowanie przemocy psychicznej	382	26%
	stosowanie przemocy seksualnej	9	1%
Osoby, które doświadczyły przemocy w rodzinie	doświadczenie przemocy fizycznej	418	27%
	doświadczenie przemocy psychicznej	560	38%
	doświadczenie przemocy seksualnej	67	5%

3. PODSUMOWANIE WYNIKÓW

- W społeczeństwie dominuje pogląd, że przemoc w rodzinie dotyczy od 20% do 39% rodzin. Skalę zjawiska szacuje w ten sposób co trzeci (33%) badany. Tego samego zdania najczęściej są również osoby, które przyznają się do stosowania przemocy we własnych rodzinach.
- Na uwagę zasługuje fakt, że przemoc fizyczna jest rzadziej zauważaną formą przemocy w rodzinie niż przemoc psychiczna.
- Blisko siedmiu na dziesięciu (69%) badanych uważa, że na przestrzeni ostatnich 5 lat przemoc psychiczna w rodzinach zdarza się częściej. Pogląd ten dokładnie pokrywa się z percepcją skali tego zjawiska osoby, które stosowały przemoc w rodzinie.
- Wiedzę o istnieniu w ich najbliższym otoczeniu rodzin, w których stosowana jest przemoc psychiczna, deklaruje czterech na dziesięciu (43%) dorosłych badanych. Natomiast w grupie osób, które stosowały przemoc w rodzinie, wiedzę taką posiada blisko co szósty respondent – odpowiednio 59% osób stosujących przemoc fizyczną oraz 57% osób stosujących przemoc psychiczną.
- W polskim społeczeństwie dominuje opinia, że na przestrzeni ostatnich 5 lat obserwuje się częstsze występowanie zjawiska przemocy fizycznej w rodzinach. Pogląd taki podziela blisko co drugi (48%) badany. Podobnego zdania są osoby, które stosowały przemoc w rodzinie (45%).
- Co czwarty (38%) badany zna w swoim najbliższym otoczeniu co najmniej jedną rodzinę, w której występuje przemoc fizyczna. Wśród osób, które stosowały przemoc w rodzinie, odsetek ten jest znacznie wyższy i wynosi odpowiednio 55% osób, które stosowały przemoc fizyczną, i 49% osób, które stosowały przemoc psychiczną.
- Co trzeci (32%) badany uważa, że w ciągu ostatnich 5 lat nasiliło się zjawisko przemocy seksualnej w rodzinach. Takiego samego zdania jest identyczny odsetek osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie. Osoby, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, istotnie rzadziej uważają, że skala zjawiska przemocy seksualnej nasila się, natomiast zdecydowanie częściej niż ogół respondentów twierdzą, że utrzymuje się ona na tym samym poziomie (42%).
- Blisko dziewięciu na dziesięciu (87%) badanych twierdzi, że w ich najbliższym otoczeniu nie ma rodzin, w których występowałby problem przemocy seksualnej. Podgląd ten podziela

również zdecydowana większość osób, które stosowały przemoc w rodzinie – odpowiednio 84% stosujących przemoc fizyczną i 83% stosujących przemoc psychiczną.

- Zdecydowanie najczęściej, jako czynnik przyczyniający się do przemocy w rodzinie, we wszystkich analizowanych grupach wskazywano nadużywanie alkoholu – przez osoby, które stosowały przemoc w rodzinie, wskazywane było ono przez ponad 90% respondentów. Wśród przyczyn, które osiągnęły co najmniej 60% wskazań, można wyodrębnić cztery główne obszary problematyczne: nadużywanie alkoholu i stosowanie innych środków odurzających, problemy związane z sytuacją materialno-zawodową, problemy w relacjach z najbliższymi oraz bycie ofiarą przemocy w rodzinie (obecnie lub w przeszłości).
- Zarówno ogół respondentów, jak i osoby, które stosowały przemoc w rodzinie, w większości popierają wszystkie objęte badaniem formy przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Trzech na czterech (74%) badanych uważa, że osoby, które stosują przemoc w rodzinie, powinny być poddane karze pozbawienia wolności. Ta forma walki ze zjawiskiem przemocy w rodzinie uzyskała najmniejsze poparcie zarówno wśród społeczeństwa, jak i wśród osób, które stosowały przemoc w rodzinie. Odnotowano tu również największe różnice pomiędzy poziomem poparcia ze strony osób, które stosowały przemoc w rodzinie, a społeczeństwem – odpowiednio 13 punktów procentowych mniej w przypadku osób, które stosowały przemoc fizyczną, i 9 punktów procentowych mniej w przypadku osób, które stosowały przemoc psychiczną.
- Analiza poziomu akceptacji dla różnych form, jakie w rodzinie może przyjmować przemoc w stosunku do partnera/partnerki wykazała, że występuje dużo większe przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy przez kobiety w stosunku do partnerów, niż na stosowanie przemocy przez mężczyzn w stosunku do ich partnerek. Poglądy osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, i osób, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, nie różnią się w tym zakresie znacząco od opinii wyrażanych przez ogół respondentów.
- Trzech na dziesięciu (29%) badanych uważa, że są sytuacje, w których konieczne jest zastosowanie wobec dziecka kary fizycznej. Akceptacja stosowania przemocy fizycznej wobec dzieci jest większa wśród osób, które stosowały przemoc w rodzinie – zwłaszcza wśród stosujących przemoc fizyczną.

- 20% ogółu badanych przyjmuje klótnie, rękoczyny i wyzwiska za normalne zachowania występujące w niemal każdym domu i nie dostrzega w nich znamion anomalii. Osoby, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, zdecydowanie częściej (21%) niż pozostałe dwie analizowane grupy uważają, że silne zdenerwowanie usprawiedliwia użycie obraźliwych, upokarzających wyzwisk wobec członka rodziny.
- Zarówno ogół respondentów, jak i same osoby stosujące przemoc w rodzinie, są zdecydowanie zgodni (liczba wskazań powyżej 90%), że będąc świadkiem przemocy w czyjejs rodzinie należy zareagować. Jednocześnie badani dopuszczają w pewnych sytuacjach brak reakcji, który usprawiedliwiają np. brakiem wiedzy, kto ma rację czy też obawą, że sami będą mieli potem kłopoty.
- Co czwarty (27%) badany doświadczył kiedykolwiek przemocy fizycznej ze strony członka swojej rodziny. Zarówno osoby, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, jak i osoby, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, istotnie częściej niż ogół respondentów same doświadczyły przemocy fizycznej ze strony członków swojej rodziny – odpowiednio 70% osób, które stosowały przemoc fizyczną, oraz 46% osób, które stosowały przemoc psychiczną.
- 16% populacji przyznaje się do zastosowania kiedykolwiek przemocy fizycznej wobec członka swojej rodziny. Blisko połowa osób (47%), które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, co najmniej raz zastosowała wobec swojej rodziny również przemoc fizyczną. Osoby, które dopuściły się przemocy fizycznej w rodzinie kilkanaście razy lub więcej, stanowią 6% osób w grupie, która stosowała przemoc fizyczną w rodzinie.
- 38% dorosłych badanych deklaruje, że zdarzyło im się doświadczyć przemocy psychicznej ze strony członka rodziny. Istotnie częściej przemocy psychicznej kiedykolwiek doświadczyły osoby, które stosowały przemoc w rodzinie – odpowiednio 79% osób, które stosowały przemoc psychiczną, oraz 69% osób, które stosowały przemoc fizyczną.
- Najczęściej doświadczanie przemocy psychicznej nie jest zjawiskiem incydentalnym, ale powtarzającym się kilka razy. Osoby stosujące przemoc w rodzinie znacząco częściej spotykają się z większą częstotliwością przemocy psychicznej niż ogół respondentów.
- Co czwarty respondent (26%) przyznaje się, że zastosował kiedykolwiek przemoc psychiczną wobec członka swojej rodziny. 69% osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, co najmniej raz zastosowały wobec swojej rodziny również przemoc psychiczną.

Osoby, które dopuściły się przemocy psychicznej w rodzinie kilkanaście razy lub więcej, stanowią 20% osób w grupie, która stosowała przemoc psychiczną.

- Zarówno przemoc psychiczna, jak i przemoc fizyczna, kierowane są najczęściej wobec współmałżonków osób, które stosowały przemoc w rodzinie.
- Przemoc seksualna w rodzinie jest formą przemocy, do której zarówno doświadczenia, jak i stosowania, przyznaje się najmniejszy odsetek społeczeństwa.
- 5% dorosłych badanych zadeklarowało, że doświadczyło kiedykolwiek przemocy seksualnej w rodzinie. Istotnie częściej osobami, które kiedykolwiek doświadczyły przemocy seksualnej w rodzinie, są stosujący przemoc w rodzinie – 7% osób, które stosowały przemoc psychiczną, oraz 9% osób, które stosowały przemoc fizyczną.
- 1% społeczeństwa przyznaje się do zastosowania kiedykolwiek wobec członka rodziny przemocy seksualnej. Tak niski odsetek wskazań uniemożliwił wyłonienie do dalszych analiz grupy osób, które stosowały przemoc seksualną w rodzinie. Osoby, które stosowały wobec bliskich przemoc fizyczną, znacząco częściej niż ogół respondentów przyznają się również do stosowania w rodzinie przemocy seksualnej (3%).

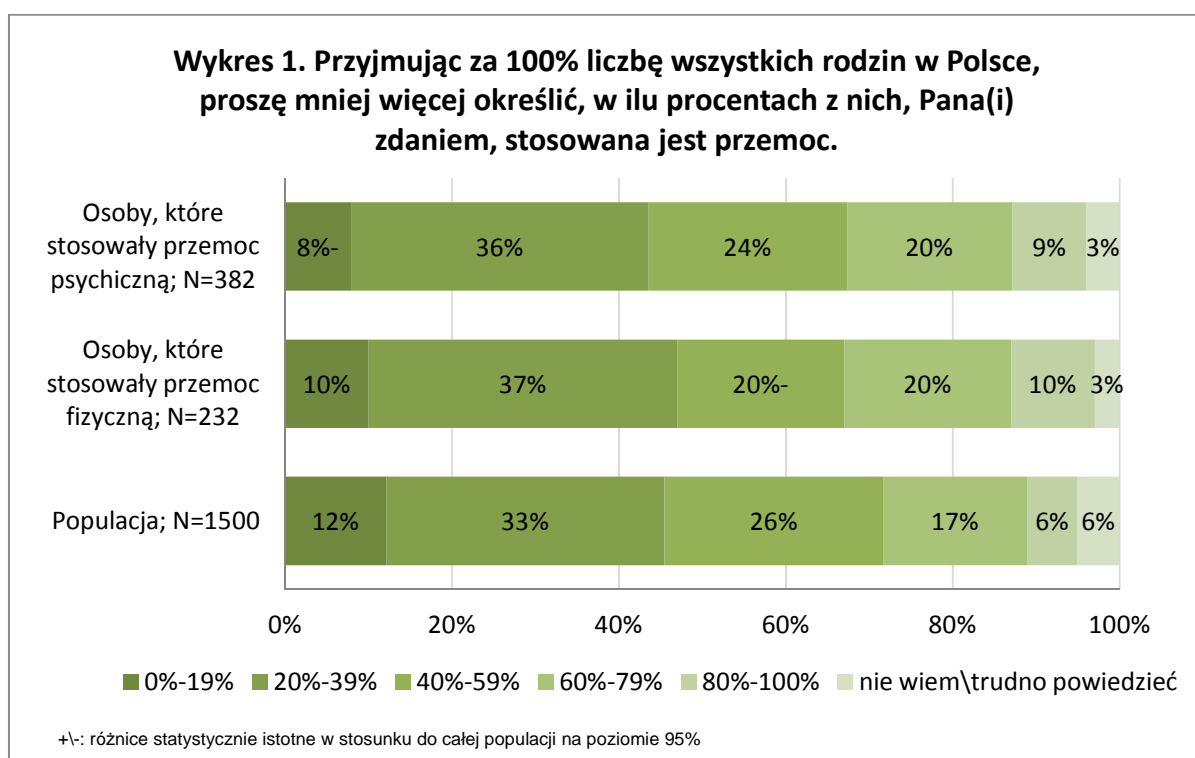
4. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

4.1 SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE Z PERSPEKTYWY OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

W społeczeństwie dominuje pogląd, że przemoc w rodzinie dotyczy od 20% do 39% rodzin. Skalę zjawiska szacuje w ten sposób co trzeci (33%) badany. Tego samego zdania najczęściej są również osoby, które przyznają się do stosowania przemocy we własnych rodzinach.

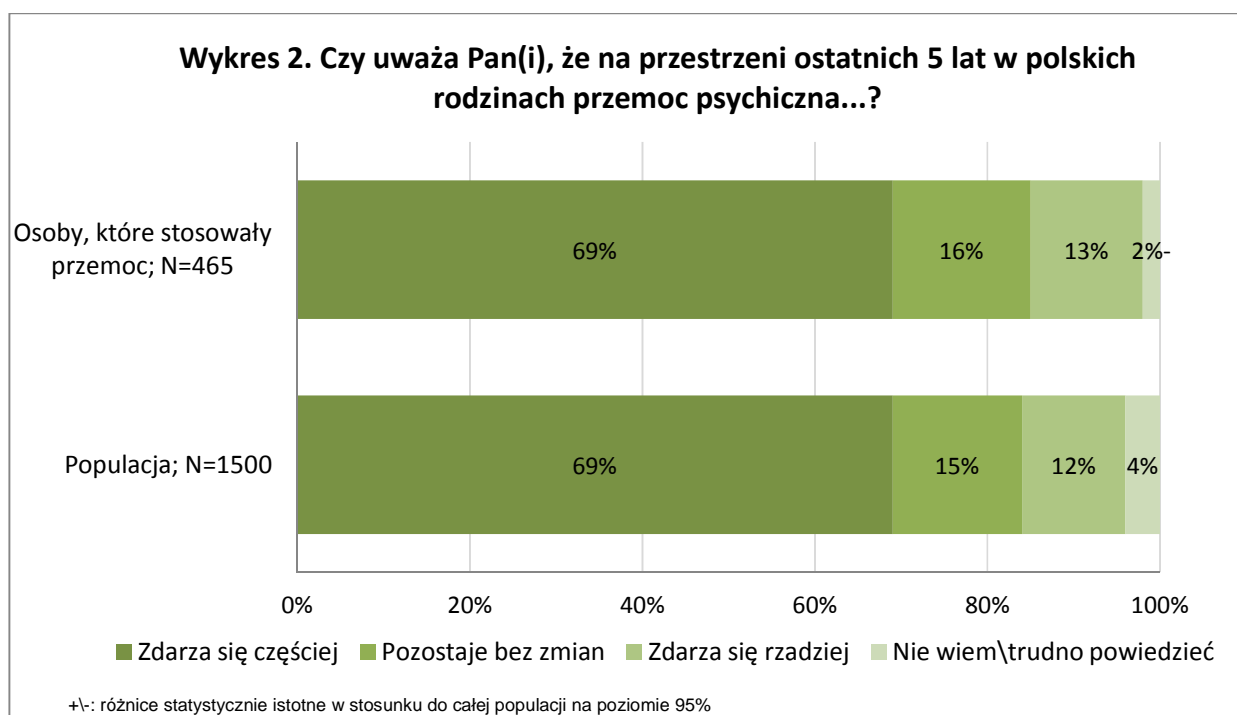
Ośmiu na dziesięciu (82%) dorosłych badanych uważa, że problem przemocy występuje co najmniej w co piątej polskiej rodzinie. Osoby, które stosowały przemoc w rodzinie, wyraźnie częściej niż ogół respondentów wskazują na taką skalę zjawiska. Pogląd ten podziela blisko 9 na 10 osób, które stosowały przemoc we własnych domach – odpowiednio 87% osób, które stosowały przemoc fizyczną, oraz 89% osób, które stosowały przemoc psychiczną.

Osoby, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, rzadziej niż ogół respondentów uważają, że problem przemocy w rodzinach występuje w nie więcej niż 19% rodzin. Natomiast osoby, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, rzadziej skalę zjawiska oceniają na od 40% do 59% polskich rodzin.

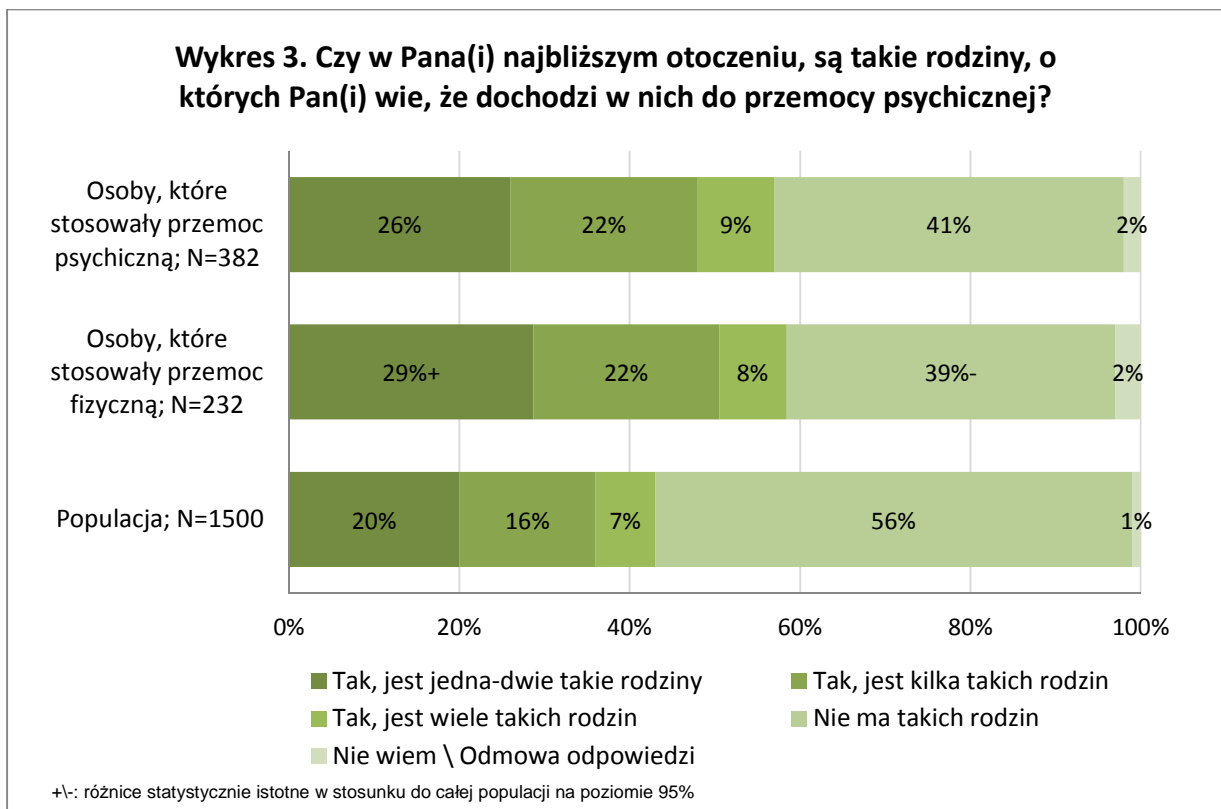
4.1.1 SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY PSYCHICZNEJ W RODZINIE

Blisko siedmiu na dziesięciu (69%) badanych uważa że na przestrzeni ostatnich 5 lat przemoc psychiczna w rodzinach zdarza się częściej. Pogląd ten dokładnie pokrywa się z percepcją skali tego zjawiska osoby, które stosowały przemoc w rodzinie.

Wiedzę o istnieniu w ich najbliższym otoczeniu rodzin, w których stosowana jest przemoc psychiczna, deklaruje czterech na dziesięciu (43%) dorosłych badanych. Natomiast w grupie osób, które stosowały przemoc w rodzinie, wiedzę taką posiada blisko co szósty respondent – odpowiednio 59% osób stosujących przemoc fizyczną oraz 57% osób stosujących przemoc psychiczną.

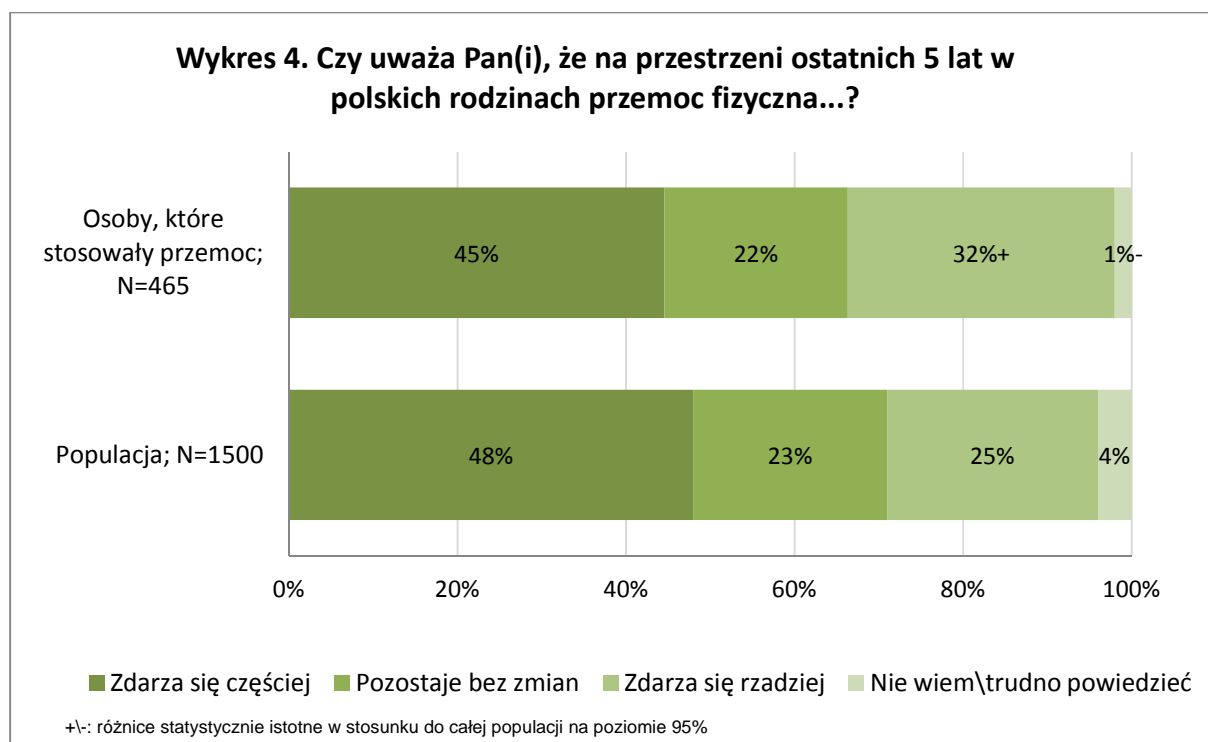
Osoby stosujące przemoc fizyczną w rodzinie istotnie częściej (29%) uważają, że w ich otoczeniu znajdują się jedna lub dwie rodziny, w których pojawia się problem przemocy psychicznej. Zarówno osoby stosujące przemoc psychiczną w rodzinie, jak i osoby stosujące przemoc fizyczną w rodzinie, częściej deklarują znajomość co najmniej kilku takich rodzin.

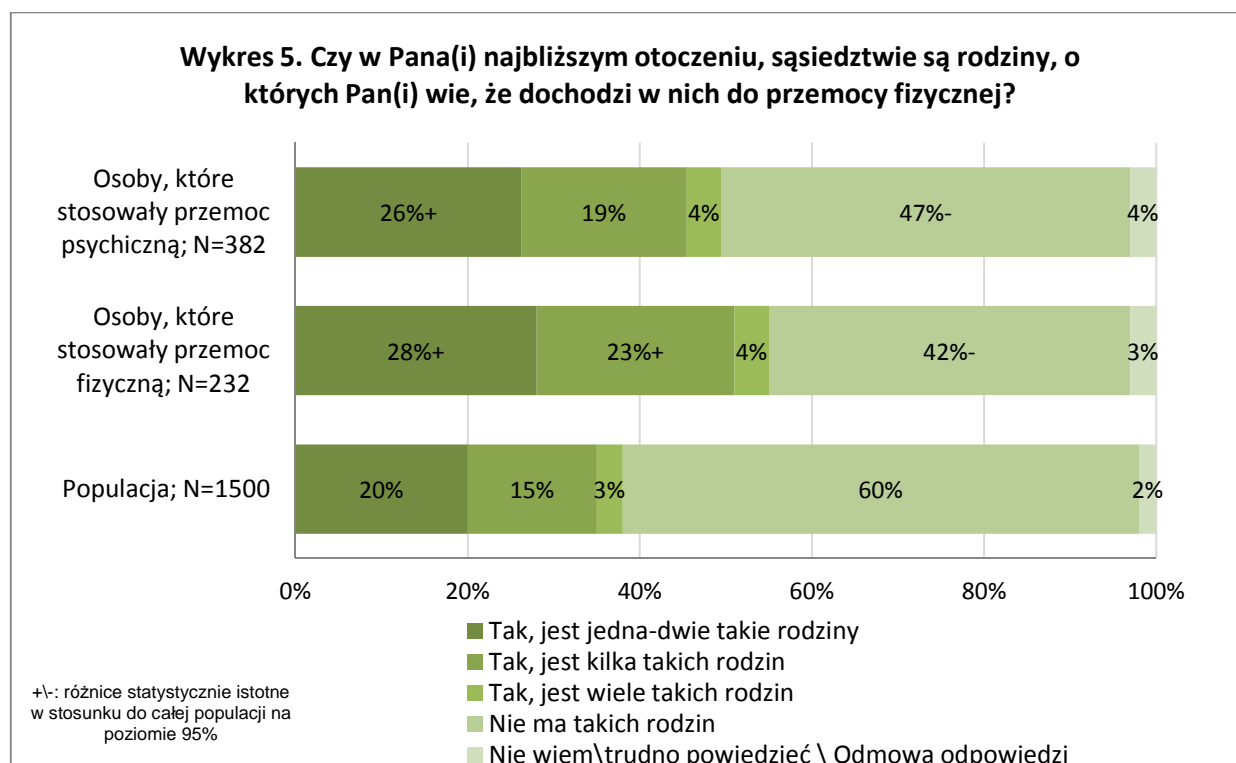
4.1.2 SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY FIZYCZNEJ W RODZINIE

W polskim społeczeństwie dominuje opinia, że na przestrzeni ostatnich 5 lat obserwuje się większą częstotliwość występowania zjawiska przemocy fizycznej w rodzinach. Pogląd taki podziela blisko co drugi (48%) badany. Podobnego zdania są osoby, które stosowały przemoc w rodzinie (45%).

Co czwarty respondent (25%) twierdzi, że skala zjawiska przemocy fizycznej w rodzinie maleje. Opinię taką wyraża istotnie więcej osób, które stosowały przemoc w rodzinie (32%).

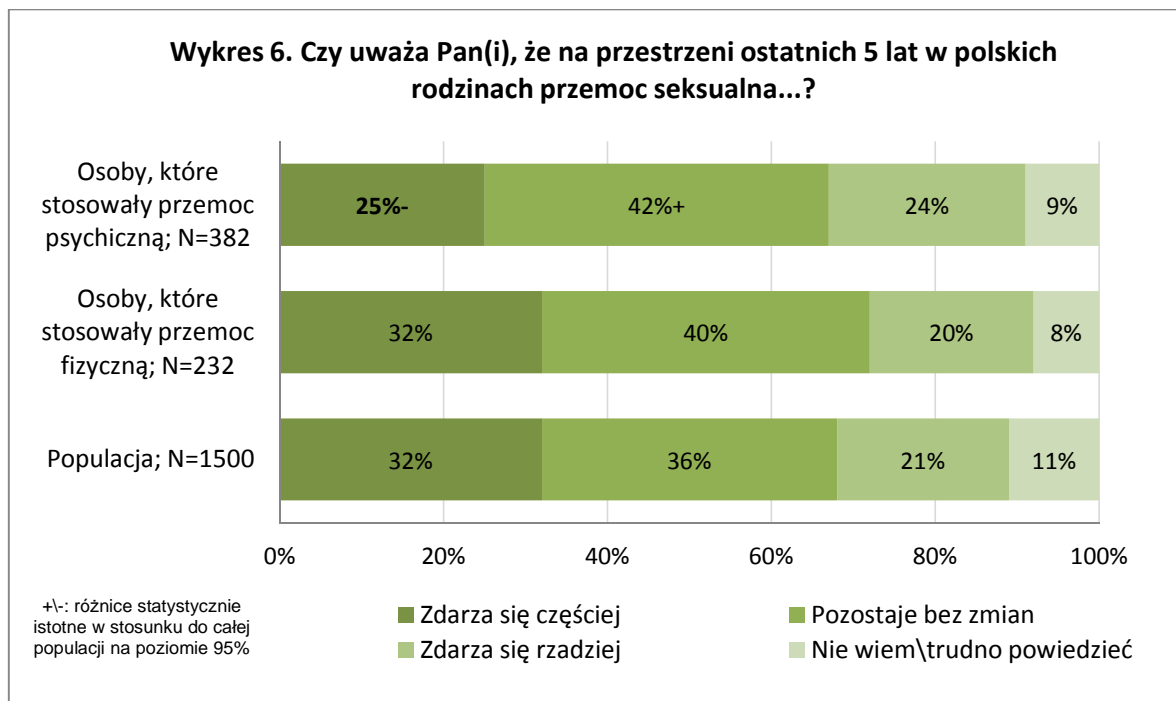

Co czwarty (38%) badany zna w swoim najbliższym otoczeniu co najmniej jedną rodzinę, w której występuje przemoc fizyczna. Wśród osób, które stosowały przemoc w rodzinie, odsetek ten jest znacznie wyższy i wynosi odpowiednio 55% osób, które stosowały przemoc fizyczną, i 49% osób, które stosowały przemoc psychiczną. Ponadto stosujący przemoc fizyczną w rodzinie wyraźnie częściej wskazują, że przemoc fizyczna dotyczy kilku znanych im rodzin.

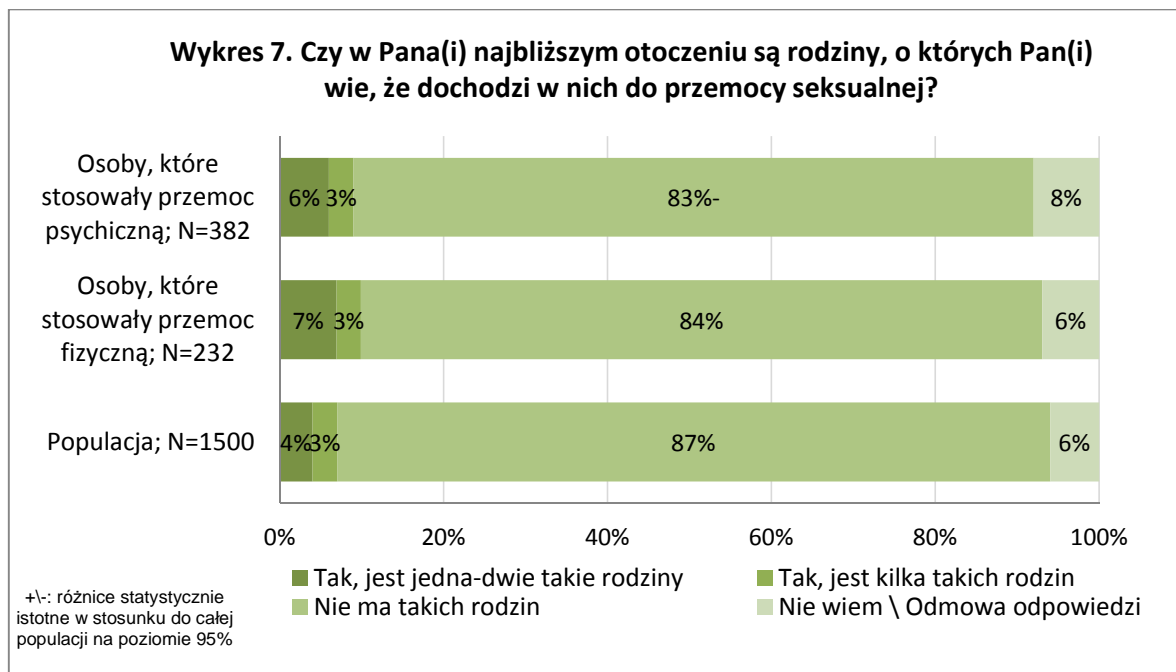

4.1.3 SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY SEKSUALNEJ W RODZINIE

Co trzeci (32%) badany uważa, że w ciągu ostatnich 5 lat nasiliło się zjawisko przemocy seksualnej w rodzinach. Takiego samego zdania jest identyczny odsetek osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie. Osoby, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, istotnie rzadziej uważają, że skala zjawiska przemocy seksualnej w rodzinie nasila się, natomiast zdecydowanie częściej niż ogół respondentów twierdzą, że utrzymuje się ona na tym samym poziomie (42%).

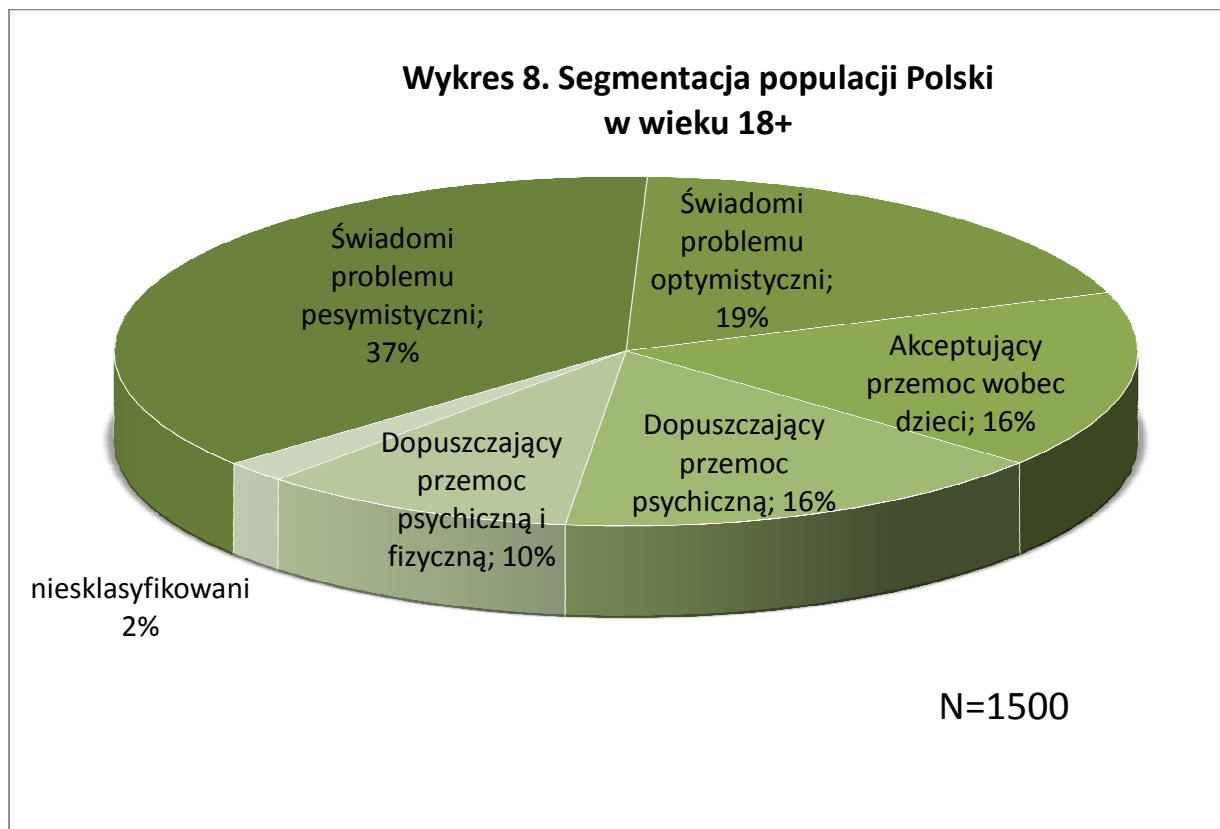

Blisko dziewięciu na dziesięciu (87%) badanych twierdzi, że w ich najbliższym otoczeniu nie ma rodzin, w których występowałby problem przemocy seksualnej. Podgląd ten podziela również zdecydowana większość osób, które stosowały przemoc w rodzinie – odpowiednio 84% stosujących przemoc fizyczną i 83% stosujących przemoc psychiczną.

4.1.4 SEGMENTACJA POLSKIEGO SPOŁECZEŃSTWA

W toku analiz dokonano segmentacji polskiego społeczeństwa pod względem ich stosunku do zjawiska przemocy w rodzinie. Segmentacja oparta została na opiniach odnośnie przemocy w rodzinie i podzieliła badaną populację na pięć segmentów. Głównym wyróżnikiem poszczególnych segmentów okazał się silnie skorelowany z wiekiem poziom akceptacji zjawiska przemocy w rodzinie.

Segment **Świadomych problemu, pesymistycznych** stanowi 37% ogółu dorosłej populacji Polski. Osoby zaklasyfikowane do tego segmentu są najbardziej uwrażliwione na zjawisko przemocy w rodzinie. Prezentują one najbardziej radykalną postawę przeciwko przemocy w rodzinie, najwyżej również szacują jej skalę oraz w największym stopniu są przekonane, że zjawisko to się nasila. Jest to segment młody i najbardziej sfeminizowany. Istotnie częściej niż w całej populacji występują w nim osoby pracujące dorywczo.

Segment **Świadomych problemu, optymistycznych** stanowi 19% ogółu społeczeństwa. Osoby zaklasyfikowane do tego segmentu są w największym stopniu przekonane, że zjawisko przemocy w rodzinie maleje. Równocześnie, podobnie jak segment **Świadomych problemu, pesymistycznych**, charakteryzuje się postawą braku przyzwolenia na stosowanie przemocy w rodzinie. Nie bagatelizują oni zjawiska przemocy w rodzinie i dostrzegają konieczność reagowania na jej przejawy. Jest to segment młody, z nieznaczną przewagą mężczyzn. Istotnie częściej niż w całej populacji występują w nim osoby stanu wolnego, posiadający stałą pracę oraz najlepiej postrzegający swoją sytuację materialną.

Do segmentu **Akceptujących przemoc wobec dzieci** zaklasyfikowano 16% badanych. Osoby zaklasyfikowane do tego segmentu, podobnie jak w przypadku poprzednich dwóch segmentów, są przeciwni przemocy w rodzinie. Jednak nie uznają oni za przemoc stosowania kar cielesnych wobec dzieci i charakteryzują się największym spośród wszystkich segmentów przyzwoleniem na przemoc w stosunku do małoletnich. Uważają, że zjawisko przemocy w rodzinie nasila się na przestrzeni ostatnich lat. Osoby te zdecydowanie częściej, niż ma to miejsce w przypadku pozostałych segmentów, przyznają się do zastosowania kiedykolwiek w rodzinie przemocy psychicznej oraz przemocy fizycznej. Jednocześnie częściej występują wśród nich osoby, które same doświadczyły przemocy fizycznej w rodzinie. Istotnie częściej niż w całej populacji występują wśród nich mężczyźni.

Segment **Dopuszczających przemoc psychiczną w rodzinie** stanowi 16% ogółu dorosłej populacji. Osoby zaklasyfikowane do tego segmentu istotnie rzadziej niż ma to miejsce w populacji doświadczały przemocy psychicznej i fizycznej oraz rzadziej stosowały przemoc fizyczną. Istotnie częściej niż ogół badanych są oni zdecydowanie sceptyczni wobec reagowania na przemoc w rodzinie. W porównaniu do segmentu *Dopuszczających przemoc psychiczną i fizyczną w rodzinie* (por. dalej), wykazują oni znacznie mniejsze przyzwolenie na stosowanie przemocy fizycznej w rodzinie i równie wysokie przyzwolenie na przemoc psychiczną w rodzinie. Częściej niż ma to miejsce w populacji, występują wśród nich osoby starsze, emeryci i renciści.

Do segmentu **Dopuszczających przemoc psychiczną i fizyczną w rodzinie** zaklasyfikowany został co 10 badany (10%). Charakteryzuje się on największym spośród wszystkich segmentów przyzwoleniem na stosowanie psychicznej i fizycznej przemocy w rodzinie. Osoby te mają istotnie częściej niż ogół badanych obojętny stosunek do stosowania przemocy wobec dzieci. Jest to relatywnie najstarszy spośród wszystkich segmentów. Częściej niż ma to miejsce w populacji, są to osoby starsze, emeryci i renciści. Również istotnie częściej niż ogół badanych mają trudną sytuację materialną.

Tabela 2a.

		Świadomi problemu pesymistyczni; N=552	Świadomi problemu optymistyczni; N=284	Akceptujący przemoc wobec dzieci; N=247	Dopuszczający przemoc psychiczną; N=238	Dopuszczający przemoc psychiczną i fizyczną; N=150
Płeć	mężczyzna	40%-	53%	58%+	44%	55%
	kobieta	60%+	47%	42%-	56%	45%
Wiek	18 do 29 lat	12%	17%	16%	12%	5%-
	30 do 39 lat	25%+	25%	19%	13%-	9%-
	40 do 49 lat	19%	17%	19%	10%-	8%-
	50 do 59 lat	26%	23%	20%-	30%	42%+
	60 lat +	18%-	18%-	26%	35%+	36%+
Stan cywilny	żonaty (zameżna)	62%	58%	58%	64%	66%
	konkubinat	5%	4%	5%	2%	2%
	rozwiedziony(a)	7%+	4%	3%-	4%	7%
	w separacji\ w trakcie rozwodu	2%+	0%	0%	0%	0%
	wdowiec (wdowa)	5%-	5%	10%	10%	12%
kawaler (panna)	19%	30%+	24%	20%	13%-	
Sytuacja zawodowa	mam stałą pracę	48%	56%+	49%	37%-	37%-
	pracuję dorywczo	10%+	4%-	6%	9%	5%
	jestem emerytem(ką)\ rencistą(ką)	26%-	21%-	28%	44%+	46%+
Sytuacja materialna	pieniędzy nie starcza nawet na najpilniejsze potrzeby	6%	1%-	2%-	9%	10%
	musimy odmawiać sobie wielu rzeczy, aby pieniędzy starczyło na życie	15%	8%-	12%	19%	29%+
	na co dzień pieniędzy starcza, ale nie stać nas na większe wydatki	46%	49%	47%	44%	41%
	pieniędzy starcza na wszystkie wydatki, a część możemy odłożyć	30%	38%+	36%	26%	20%-
	jesteśmy zamożni, nie musimy oszczędzać nawet na większe wydatki	1%	4%	2%	1%	0%
	nie wiem\trudno powiedzieć \ odmowa odpowiedzi	0%	1%	1%	1%	0%
Niepełnoletni w gospodarstwie domowym	brak osób niepełnoletnich w gospodarstwie	53%+	64%	64%	65%	71%+
	są osoby niepełnoletnie w gospodarstwie	47%-	36%	36%	35%	29%-

Tabela 2b.

		Świadomi problemu pesymistyczni; N=552	Świadomi problemu optymistyczni; N=284	Akceptujący przemoc wobec dzieci; N=247	Dopuszczający przemoc psychiczną; N=238	Dopuszczający przemoc psychiczną i fizyczną; N=150
Stosowanie przemocy psychicznej	zdarzyło się co najmniej raz	24%	26%	33%+	21%	24%
	nie zdarzyło się to nigdy	76%	73%	67%-	79%	75%
Doświadczanie przemocy psychicznej	zdarzyło się co najmniej raz	40%	39%	40%	30%-	34%
	nie zdarzyło się to nigdy	60%	60%	60%	70%+	66%
Stosowanie przemocy fizycznej	zdarzyło się co najmniej raz	13%	16%	25%+	10%-	18%
	nie zdarzyło się to nigdy	87%	84%	75%-	90%+	82%
Doświadczanie przemocy fizycznej	zdarzyło się co najmniej raz	30%	26%	35%+	22%-	26%
	nie zdarzyło się to nigdy	70%	74%	64%-	78%+	74%
Skala optymizmu w stosunku do zjawiska przemocy w Polsce	zdarza się częściej	73%+	2%-	49%	45%	55%
	pozostaje bez zmian	26%-	55%+	42%	43%	36%
	zdarza się rzadziej	1%-	43%+	9%	12%	9%
Skala uzasadniania braku reakcji jako świadek przemocy w rodzinie	brak powodów by nie reagować	96%+	96%+	92%+	1%-	58%-
	nie mam zdania	4%-	4%-	8%	31%+	24%+
	wiele powodów by nie reagować	--	--	0%-	68%+	18%
Skala akceptacji przemocy w rodzinie w stosunku do dzieci	niska akceptacja	94%+	95%+	8%-	66%	55%-
	średnia akceptacja	5%-	4%-	39%+	18%	25%+
	wysoka akceptacja	1%-	1%-	53%+	16%	20%

Segmentacja polskiego społeczeństwa została przeprowadzona przy pomocy analizy rzetelności (*reliability analysis*). Analiza ta poprzedzona była eksploracyjną analizą czynnikową, która połączyła wybrane zmienne w grupy. Analiza rzetelności pozwoliła wyselekcjonować zmienne, które posłużyły do zbudowania trzech skal: skali optymizmu w stosunku do występowania zjawiska przemocy w Polsce, skali uzasadniania braku reakcji świadka przemocy w rodzinie oraz skali akceptacji przemocy w rodzinie w stosunku do dzieci. Skale te zostały zbudowane na podstawie uśrednionych odpowiedzi respondentów z pytań wyselekcjonowanych w opisany wyżej sposób.

4.2 WSKAZYWANE PRZYCZYNY STOSOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Zarówno ogół respondentów, jak i osoby, które stosowały poszczególne formy przemocy w rodzinie, wskazywali bardzo szeroki zakres możliwych przyczyn występowania przemocy w rodzinie. Osoby, które stosowały przemoc w rodzinie, każdą z potencjalnych przyczyn wskazywały zdecydowanie częściej niż ogół respondentów. Przy czym poszczególne przyczyny najwyższe odsetki wskazań osiągały zazwyczaj w grupie osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie.

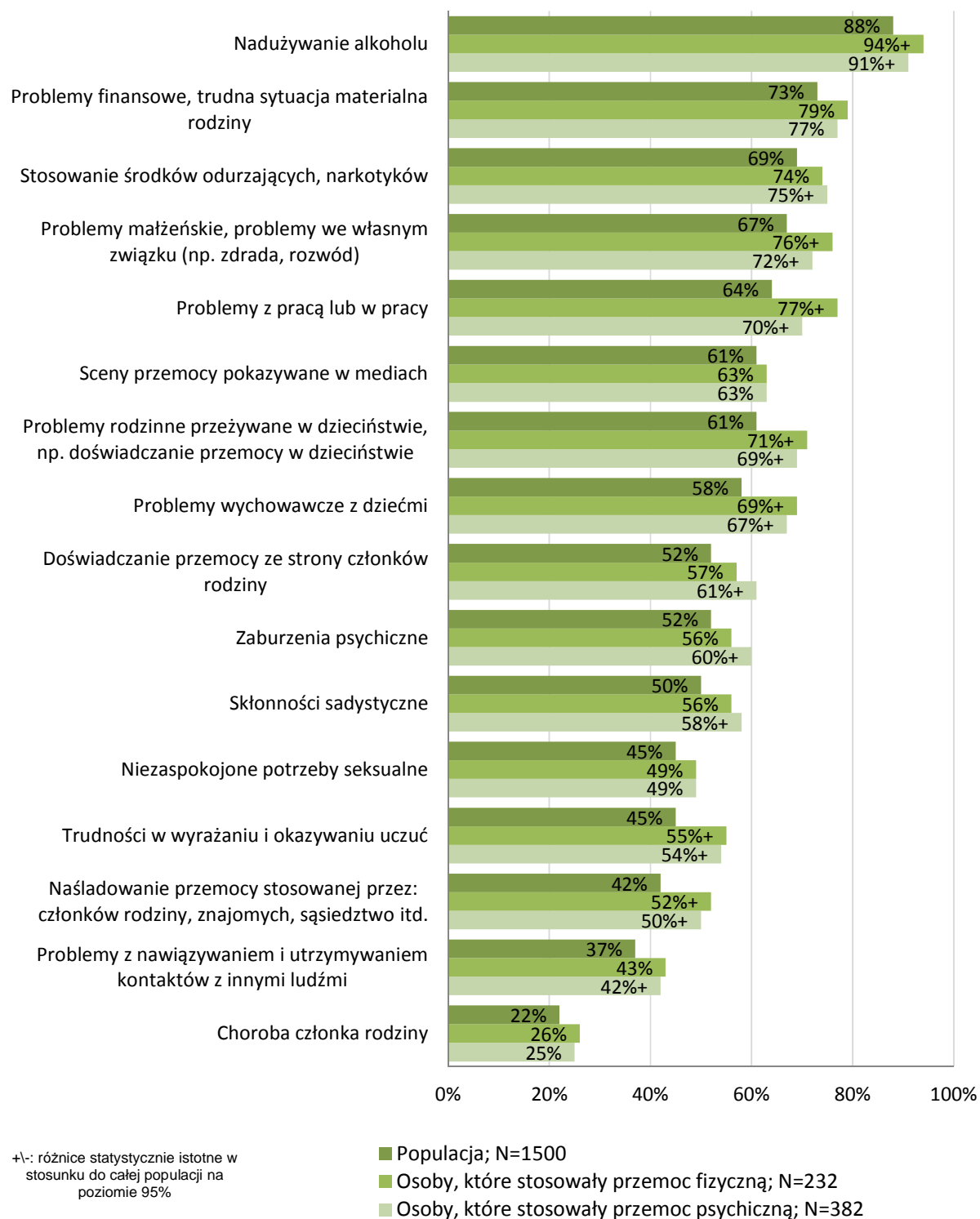
Zdecydowanie najczęściej, jako czynnik powodujący przemoc w rodzinie, we wszystkich analizowanych grupach wskazywano nadużywanie alkoholu – wśród osób, które stosowały przemoc w rodzinie, wymieniane było ono przez ponad 90% respondentów.

Wśród przyczyn, które osiągnęły co najmniej 60% wskazań, można wyodrębnić cztery główne obszary problematyczne:

- nadużywanie alkoholu, zażywanie narkotyków i innych środków odurzających,
- problemy związane z sytuacją materialno-zawodową (trudna sytuacja materialna, problemy w pracy, bezrobocie),
- problemy w relacjach z najbliższymi (partnerem/partnerką, dziećmi),
- bycie ofiarą przemocy w rodzinie (obecnie lub w przeszłości).

Sześć na dziesięć (63%) osób stosujących przemoc w rodzinie uważa, że przyczyną przemocy w rodzinie mogą być sceny przemocy pokazywane w mediach. Blisko co druga (49%) osoba stosująca przemoc w rodzinie wskazywała również niezaspokojone potrzeby seksualne. Respondenci, którzy stosowali przemoc psychiczną w rodzinie, źródeł przemocy w rodzinie upatrują istotnie częściej niż ogół respondentów w problemach i zaburzeniach psychicznych oraz w skłonnościach sadystycznych. Dla co czwartej osoby stosującej przemoc w rodzinie czynnikiem, który może wyzwać zachowania agresywne, może być choroba członka rodziny. Jest to jednocześnie najrzadziej wskazywana przyczyna stosowania przemocy w rodzinie przez wszystkie analizowane grupy.

Wykres 9. Proszę powiedzieć, jak często Pana(i) zdaniem przyczyną przemocy w rodzinie jest (są):
(skumulowany odsetek wskazań odpowiedzi "zawsze" oraz "często")

4.3 OPINIE NA TEMAT SPOSOBÓW PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKU PRZEMOCY W RODZINIE

Zarówno ogół respondentów, jak i same osoby, które stosowały przemoc w rodzinie, w większości popierają wszystkie objęte badaniem formy przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Niemalże wszyscy Polacy (98%) uważają, że osoby nadużywające alkoholu i stosujące przemoc w rodzinie należy objąć oddziaływaniami, które powstrzymają je od tego typu zachowań. Powszechne jest również przekonanie, że placówki oświatowe powinny informować organy ścigania o podejrzeniu stosowania przemocy wobec dzieci.

96% społeczeństwa jest zdania, że stosujący przemoc w rodzinie powinni być objęci dozorem kuratora. Odsetek popierających to rozwiązanie jest wyraźnie niższy wśród osób, które stosowały przemoc w rodzinie.

Obowiązkowe uczestnictwo w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób, które stosowały przemoc w rodzinie, popierane jest przez 95% społeczeństwa. Istotnie rzadziej w porównaniu do ogółu społeczeństwa, rozwiązanie takie cieszy się poparciem osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, chociaż nawet w tym przypadku zgadza się z nim dziewięć na dziesięć osób, które zastosowały kiedykolwiek przemoc w rodzinie (91%).

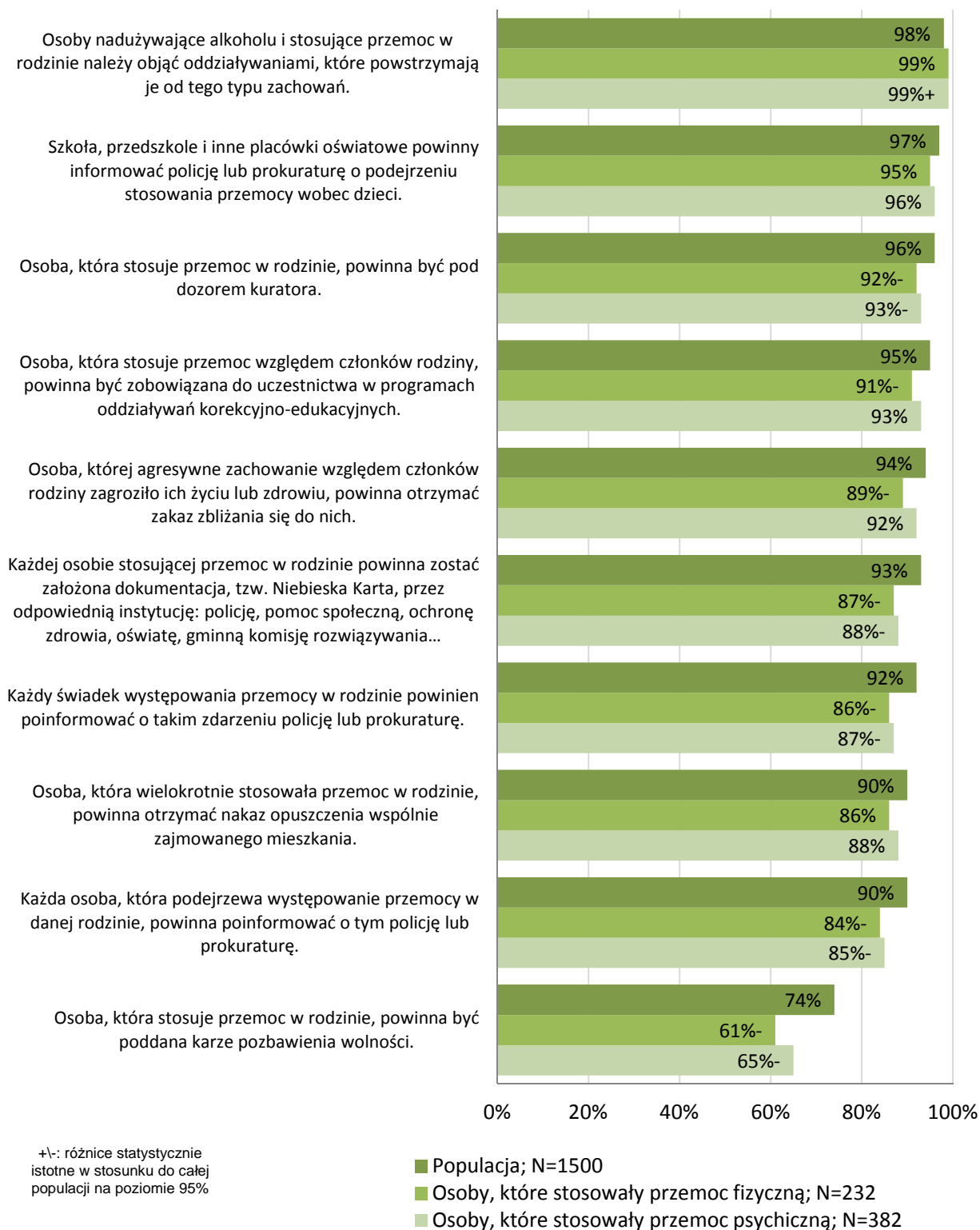
Zakaz zbliżania się do członków rodziny dla osób, których agresywne zachowanie względem członków rodziny zagroziło ich życiu lub zdrowiu, popierane jest przez 94% populacji. Zdecydowanie mniejsze, chociaż nadal wysokie (89%) poparcie dla takiego rozwiązania, odnotowano wśród osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie. Wszystkie analizowane grupy w tym samym stopniu popierają nakaz prawny przymusowego opuszczenia przez sprawcę przemocy w rodzinie mieszkania zamieszkiwanego wspólnie z osobą lub osobami poszkodowanymi.

Zarówno osoby, które stosowały w rodzinie przemoc fizyczną, jak i osoby, które stosowały w rodzinie przemoc psychiczną, zdecydowanie rzadziej niż ogół respondentów popierają uruchamianie procedury „Niebieskie Karty” – odpowiednio 87% i 88%. Wyraźnie rzadziej zgadzają się oni również z poglądem, że każdy, kto jest świadkiem przemocy w rodzinie lub podejrzewa jej występowanie, powinien poinformować o tym organy ścigania.

Trzech na czterech (74%) badanych uważa, że osoby, które stosują przemoc w rodzinie, powinny być poddane karze pozbawienia wolności. Ta forma walki ze

zjawiskiem przemocy w rodzinie, uzyskała najmniejsze poparcie zarówno wśród społeczeństwa, jak i wśród osób, które stosowały przemoc w rodzinie. Odnotowano tu również największe różnice pomiędzy poziomem poparcia ze strony osób, które stosowały przemoc w rodzinie a społeczeństwem – odpowiednio 13 punktów procentowych mniej w przypadku osób, które stosowały przemoc fizyczną, i 9 punktów procentowych mniej w przypadku osób, które stosowały przemoc psychiczną.

Wykres 10. Ludzie mają różne zdania na temat traktowania osób stosujących przemoc w rodzinie. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan(i), czy nie zgadza się Pan(i) z następującymi opiniami:
(odsetek wskazań odpowiedzi "zgadzam się")

4.4 POZIOM AKCEPTACJI RÓŻNYCH FORM PRZEMOCY STOSOWANYCH WOBEC CZŁONKÓW RODZINY

4.4.1 POZIOM AKCEPTACJI RÓŻNYCH FORM PRZEMOCY STOSOWANYCH WOBEC PARTNERA/PARTNERKI

Analiza poziomu akceptacji dla różnych form, jakie w rodzinie może przyjmować przemoc w stosunku do partnera/partnerki wykazała, że występuje większe przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy przez kobiety wobec mężczyzn, niż na stosowanie przemocy przez mężczyzn wobec kobiet. Przy czym poglądy osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, i osób, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, nie różnią się w tym zakresie znacząco od opinii wyrażanych przez ogół respondentów.

Co czwarty badany (28%) jest zdania, że uderzenie mężczyzny przez partnerkę nie jest przemocą. W sytuacji, kiedy kobieta została uderzona przez partnera, znamion przemocy nie widzi w tym zachowaniu 15% społeczeństwa.

Co czwarty respondent (27%) uważa, że jeśli mężczyzna został uderzony przez swoją partnerkę, najczęściej sam był sobie winny. W odwrotnej sytuacji, kiedy to kobieta zostaje uderzona przez swojego partnera, 9% badanych jest zdania, że zazwyczaj sama zasłużyła na taką reakcję.

Znacznie rzadziej prawo do użycia przez kobietę przemocy fizycznej w stosunku do partnera, daje fakt, że została ona przez niego zdenerwowana (6%). Trzykrotnie mniej osób uważa, że mężczyzna zdenerwowany przez partnerkę ma prawo ją uderzyć (2%).

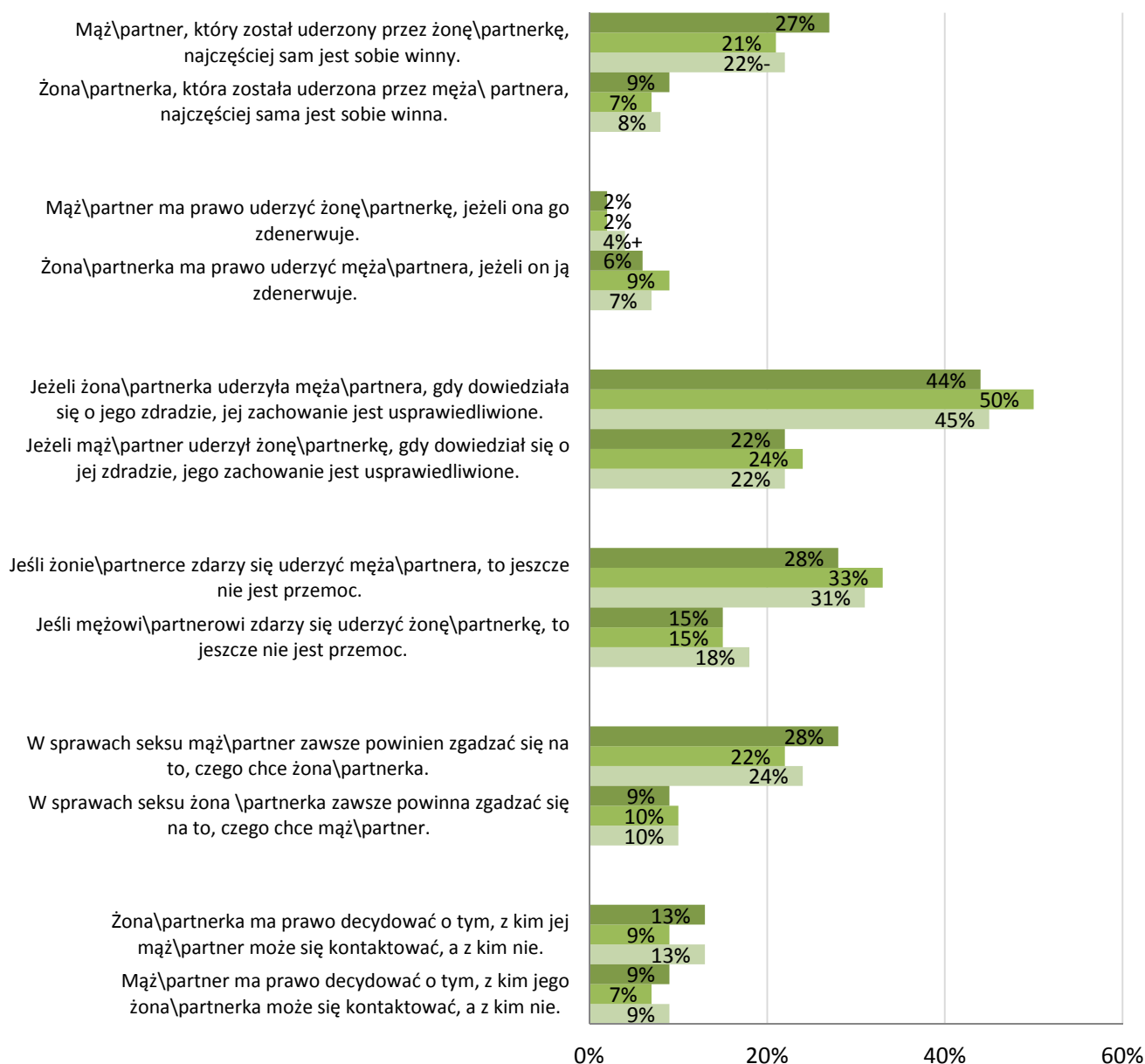
Jeśli kobieta dowie się o zdradzie partnera, to użycie przez nią przemocy fizycznej w stosunku do partnera, uznawane jest za usprawiedliwione przez czterech na dziesięciu badanych (44%). Kiedy mężczyzna dowie się o zdradzie partnerki, użycie przez niego w stosunku do kobiety przemocy fizycznej, usprawiedliwia co piąty członek polskiego społeczeństwa (22%).

Co czwarty respondent (28%) jest zdania, że w sprawach seksu mężczyzna zawsze powinien zgadzać się na to, czego chce jego partnerka. Natomiast 9% populacji uważa, że w tej kwestii kobieta powinna zawsze zgadzać się na to, czego chce jej partner.

Najmniejsze różnice pomiędzy akceptacją użycia przemocy przez kobiety i mężczyzn dotyczą przemocy psychicznej, chociaż i w tym przypadku przyzwolenie na przemoc stosowaną przez kobiety w stosunku do partnera jest większe. 13% społeczeństwa daje kobietom prawo do decydowania o tym, z kim ich partner może się

kontaktować. Przyzwolenie mężczyznom na stosowanie takiej formy przemocy psychicznej w stosunku do ich partnerek daje 9% badanych.

Wykres 11. Istnieją różne opinie na temat sytuacji, które mogą zdarzać się w rodzinach. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan(i) czy nie zgadza z następującymi opiniami (odsetek wskazań odpowiedzi "zgadzam się")

+/-: różnice statystycznie istotne w stosunku do całej populacji na poziomie 95%

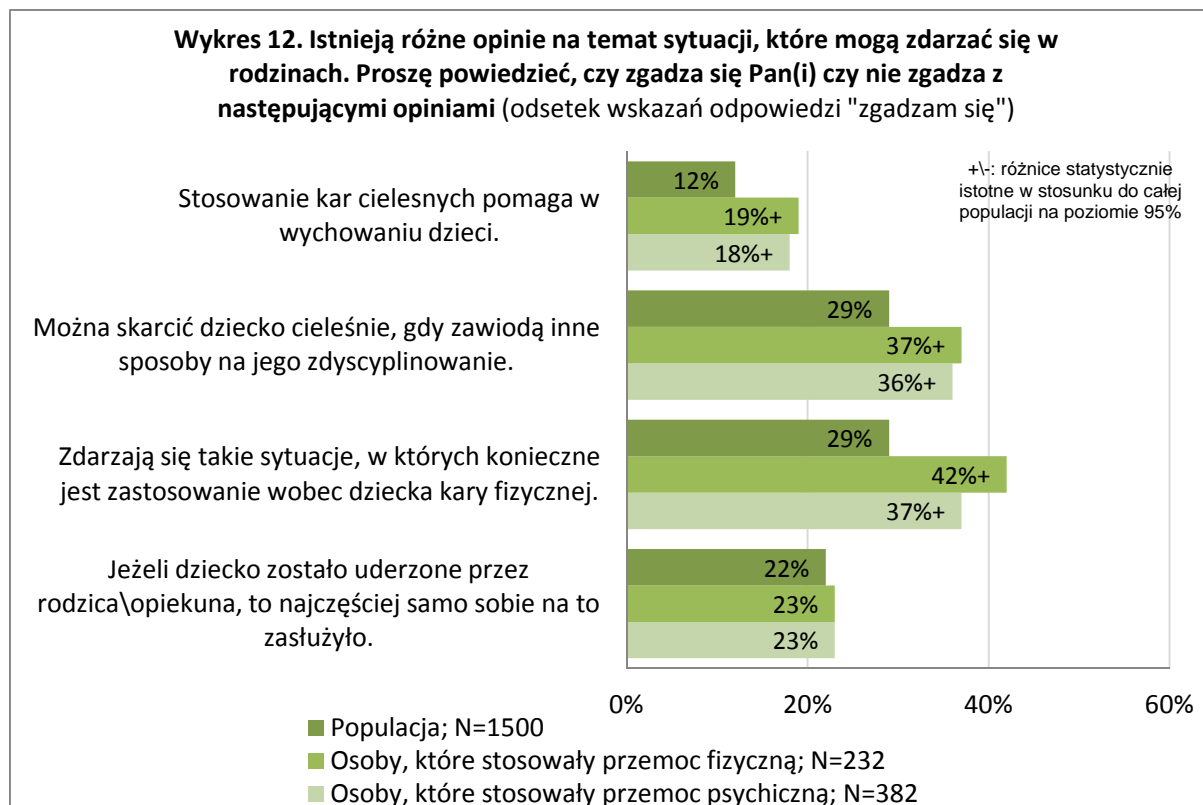
■ Populacja; N=1500
 ■ Osoby, które stosowały przemoc fizyczną; N=232
 ■ Osoby, które stosowały przemoc psychiczną; N=382

4.4.2 POZIOM AKCEPTACJI PRZEMOCY W RODZINIE STOSOWANEJ WOBEC DZIECI

Akceptacja stosowania przemocy fizycznej wobec dzieci jest większa wśród osób, które stosowały przemoc w rodzinie – zwłaszcza wśród stosujących przemoc fizyczną. Trzech na dziesięciu (29%) badanych uważa, że są sytuacje, w których konieczne jest zastosowanie wobec dziecka kary fizycznej. Tego samego zdania jest 42% osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, i 37% osób, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie.

Kiedy zawiodą inne sposoby na zdyscyplinowanie dziecka, stosowanie kary fizycznej jest w pełni usprawiedliwione w opinii 29% społeczeństwa. Pogląd ten podzielany jest istotnie częściej przez osoby, które stosowały przemoc w rodzinie – odpowiednio 37% osób, które stosowały przemoc fizyczną, i 36% osób, które stosowały przemoc psychiczną.

12% społeczeństwa uważa, że stosowanie kar cielesnych wobec dzieci pomaga w ich wychowaniu. Kary cielesne wobec dzieci, jako pomocną metodę wychowawczą, istotnie częściej postrzegają osoby, które stosowały przemoc w rodzinie – odpowiednio 19% osób, które stosowały przemoc fizyczną, i 18% osób, które stosowały przemoc psychiczną.

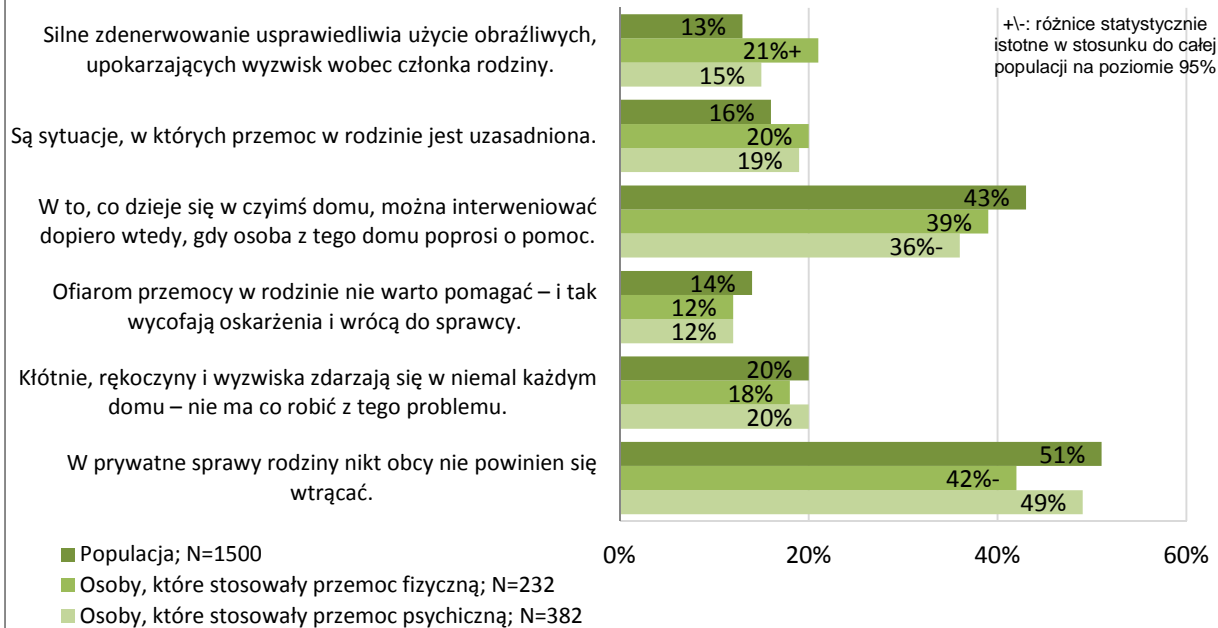
4.4.3 PERCEPCJA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

20% ogółu badanych przyjmuje kłótnie, rękoczynny i wyzwiska za normalne zachowania występujące w niemal każdym domu i nie dostrzega w nich znamion anomalii. Osoby, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, zdecydowanie częściej (21%) niż ogół społeczeństwa, uważają, że silne zdenerwowanie usprawiedliwia użycie obraźliwych, upokarzających wyzwisk wobec członka rodziny.

16% społeczeństwa zgadza się z opinią, iż są sytuacje, w których przemoc w rodzinie jest uzasadniona. Odsetek ten nie różni się znacząco od odpowiedzi osób, które stosowały przemoc w rodzinie. Połowa (51%) polskiego społeczeństwa jest zdania, że w prywatne sprawy rodziny nikt obcy nie powinien się wtrącać. Zdecydowanie rzadziej (42%) pogląd ten podzielają osoby, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie.

Czterech na dziesięciu badanych (43%) twierdzi, że w to, co się dzieje w czyimś domu, można interweniować dopiero wtedy, gdy osoba z tego domu poprosi o pomoc. Podobnego zdania jest znacznie mniejszy odsetek (36%) osób, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie. 14% społeczeństwa uważa, że ofiarom przemocy w rodzinie nie warto pomagać, ponieważ i tak wycofają oskarżenia, i wrócą do sprawcy. Pogląd ten w tym samym stopniu podzielają osoby, które stosowały przemoc w rodzinie.

Wykres 13. Istnieją różne opinie na temat sytuacji, które mogą zdarzać się w rodzinach. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan(i) czy nie zgadza z następującymi opiniami (odsetek wskazań odpowiedzi "zgadzam się")

4.5 MOŻLIWE REAKCJE ŚWIADKÓW NA ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE

Zarówno ogół respondentów, jak i sami sprawcy przemocy w rodzinie, są zdecydowanie zgodni (liczba wskazań powyżej 90%), że będąc świadkiem przemocy w czyjejs rodzinie należy zareagować.

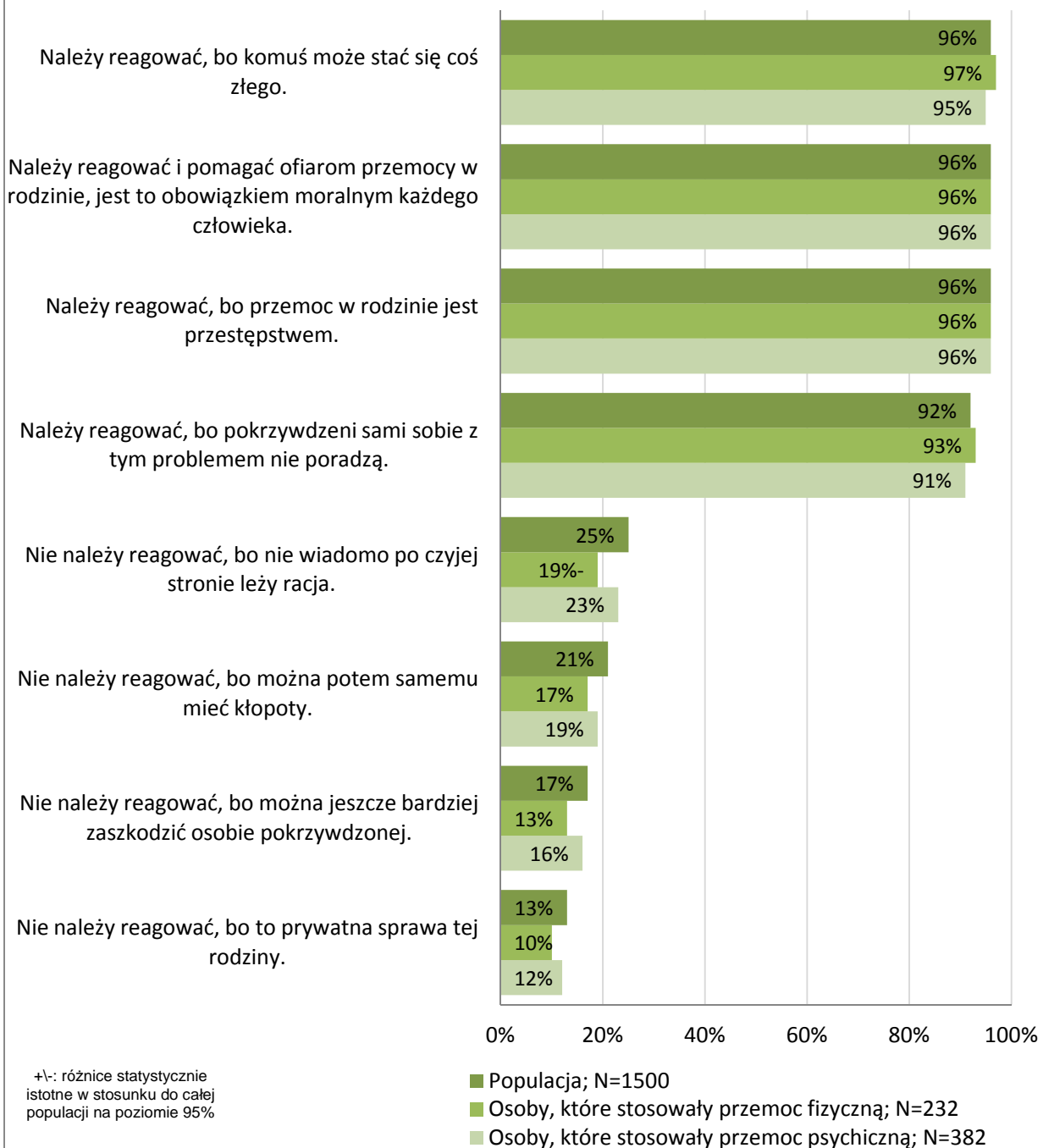
96% badanych w każdej z analizowanych grup, w tym również grup osób, które stosowały przemoc w rodzinie, konieczność reakcji uzasadnia faktem, że przemoc w rodzinie jest przestępstwem, a pomoc ofiarom przemocy to moralny obowiązek każdego człowieka. Do reakcji motywuje również obawa, że komuś może stać się krzywda. Nieznacznie rzadziej wskazywano, że należy zareagować, ponieważ ofiary przemocy w rodzinie same nie poradzą sobie w tej sytuacji.

Pomimo tak wysokiego poparcia dla reagowania w przypadku bycia świadkiem przemocy w czyjejs rodzinie, co czwarty respondent (25%) dopuszcza brak reakcji w sytuacji, kiedy nie wie, po czyjej stronie leży racja. Z poglądem tym wyraźnie rzadziej zgadzają się osoby, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie. Dwóch na dziesięciu z nich (19%) czuje się zwolnionymi z obowiązku zareagowania na stosowanie przemocy w rodzinie, kiedy uważają, że sprawca przemocy może mieć rację.

Co piąty respondent (21%) uważa, że brak reakcji na bycie świadkiem przemocy w rodzinie może być usprawiedliwiane obawą, że jeśli zareaguje to sam będzie mógł mieć potem kłopoty. W równym stopniu pogląd ten jest podzielany przez osoby, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, oraz osoby, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie. Nieznacznie rzadziej brak reakcji na przemoc w rodzinie argumentowany jest przez wszystkie analizowane grupy obawą, że reakcja mogłaby jeszcze bardziej zaszkodzić samym ofiarom przemocy.

13% polskiego społeczeństwa uważa, że przemoc w rodzinie jest prywatną sprawą rodziny i nie powinno spotykać się to z reakcjami osób postronnych. Pogląd ten w tym samym stopniu podzielany jest przez osoby, które same stosowały przemoc w rodzinie.

Wykres 14. Istnieją różne opinie na temat tego, jak należy się zachować, będąc świadkiem przemocy w czyjejś rodzinie. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan(i) czy nie zgadza z następującymi opiniami (odsetek wskazań odpowiedzi "zgadzam się")

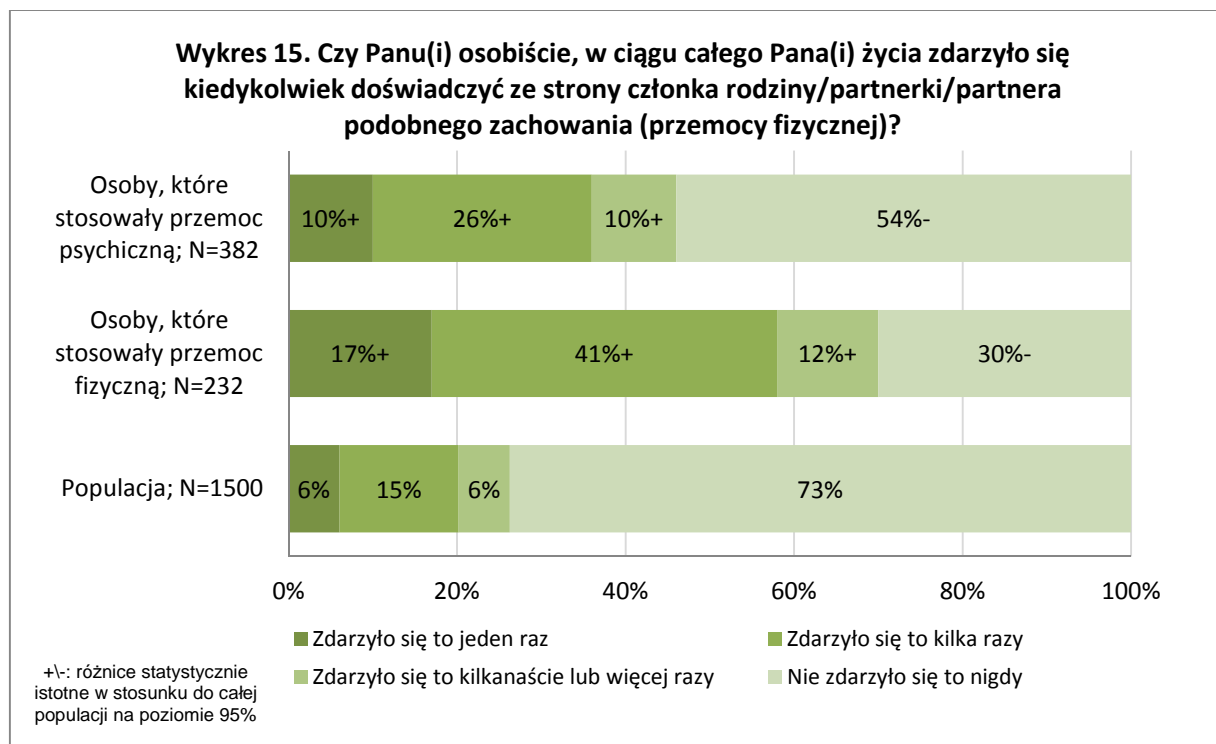
4.6 STOSOWANE FORMY PRZEMOCY W RODZINIE

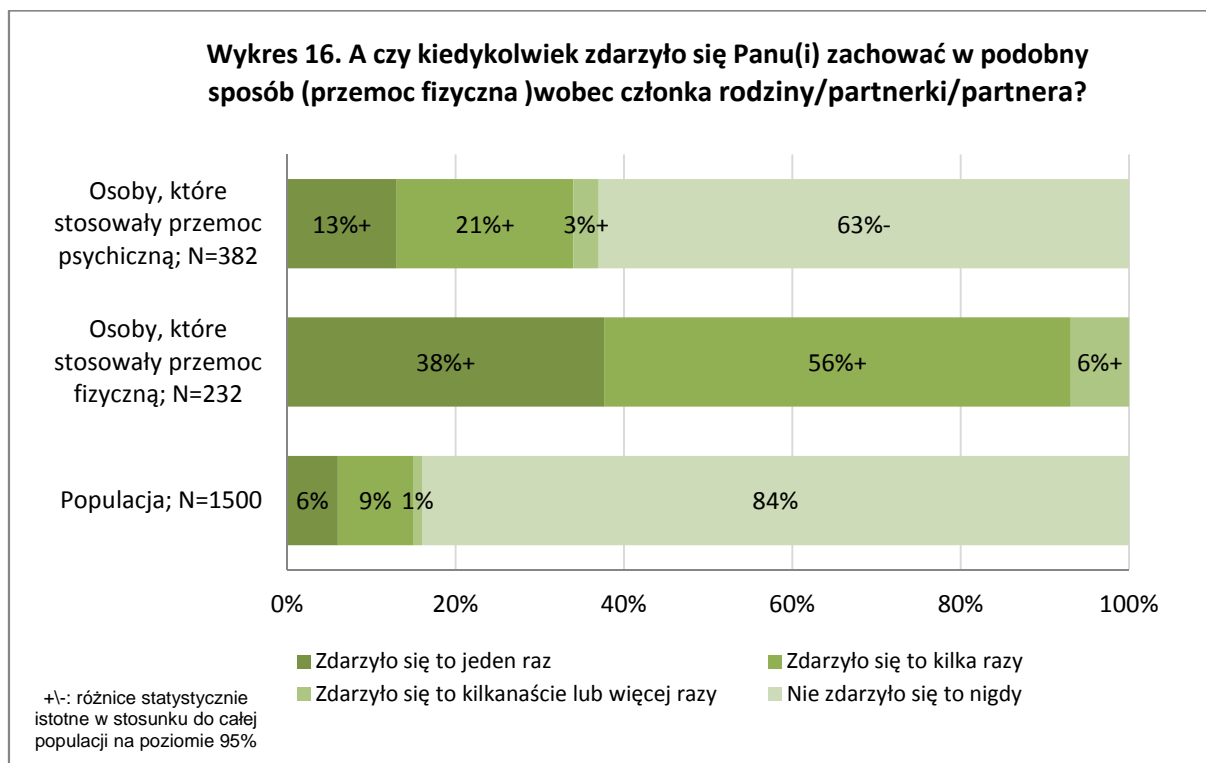
4.6.1 PRZEMOC FIZYCZNA W RODZINIE

Co czwarty (27%) badany doświadczył kiedykolwiek przemocy fizycznej ze strony członka swojej rodziny.

Zarówno osoby, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, jak i osoby, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, istotnie częściej niż ogół respondentów same doświadczyły przemocy fizycznej ze strony członków swojej rodziny – odpowiednio 70% osób, które stosowały przemoc fizyczną, oraz 46% osób, które stosowały przemoc psychiczną,

Osoby, które stosowały przemoc w rodzinie, same doświadczały istotnie większej częstotliwości przemocy fizycznej w rodzinie. Zdecydowana większość osób, które stosowały przemoc w rodzinie, kilkakrotnie doświadczyło przemocy fizycznej w rodzinie – częstotliwość taką deklaruje 26% osób, które stosowały przemoc psychiczną, i 41% osób, które stosowały przemoc fizyczną. 12% osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, i 10% osób, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, doświadczyły przemocy fizycznej w rodzinie kilkanaście razy lub częściej – różnica odpowiednio 6 i 4 punktów procentowych w stosunku do całej populacji.

16% populacji przyznaje się, że zastosowało kiedykolwiek przemoc fizyczną wobec członka swojej rodziny. Blisko połowa osób (47%), które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, co najmniej raz zastosowała wobec swojej rodziny również przemoc fizyczną. Osoby, które dopuściły się przemocy fizycznej w rodzinie kilkanaście razy lub więcej, stanowią 6% osób w grupie, która stosowała przemoc fizyczną w rodzinie.

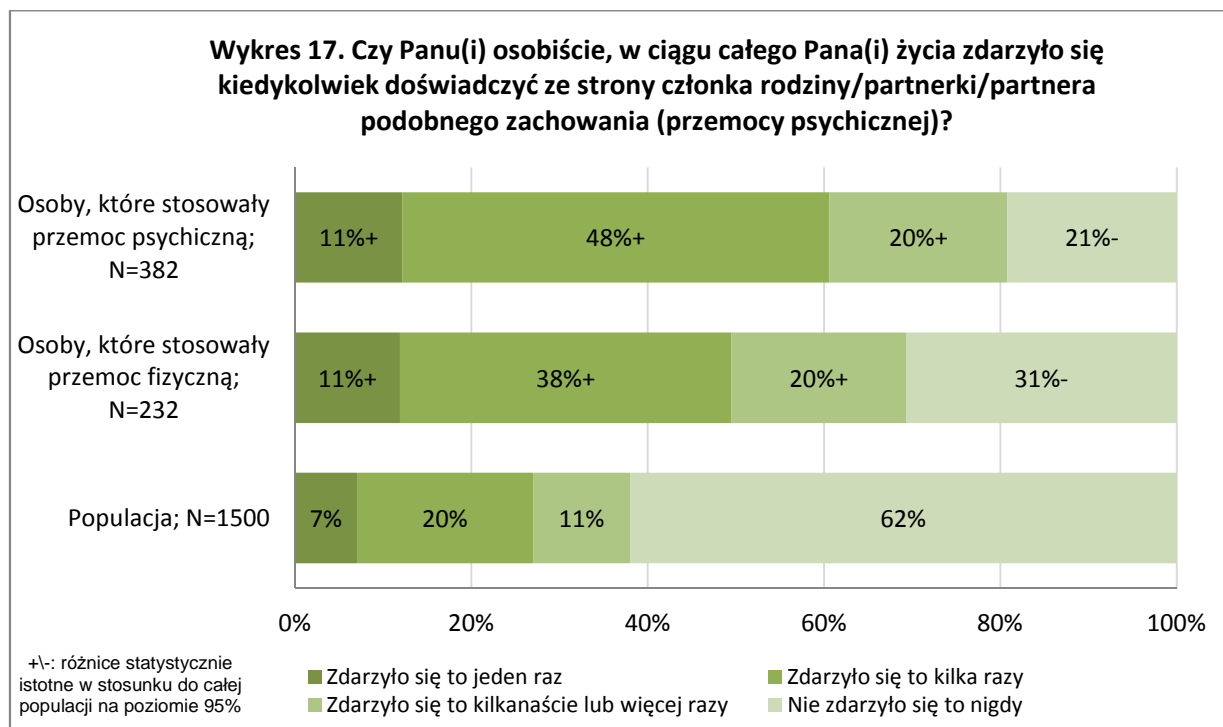
4.6.2 PRZEMOC PSYCHICZNA W RODZINIE

38% dorosłych badanych deklaruje, że zdarzyło im się doświadczyć przemocy psychicznej ze strony członka rodziny.

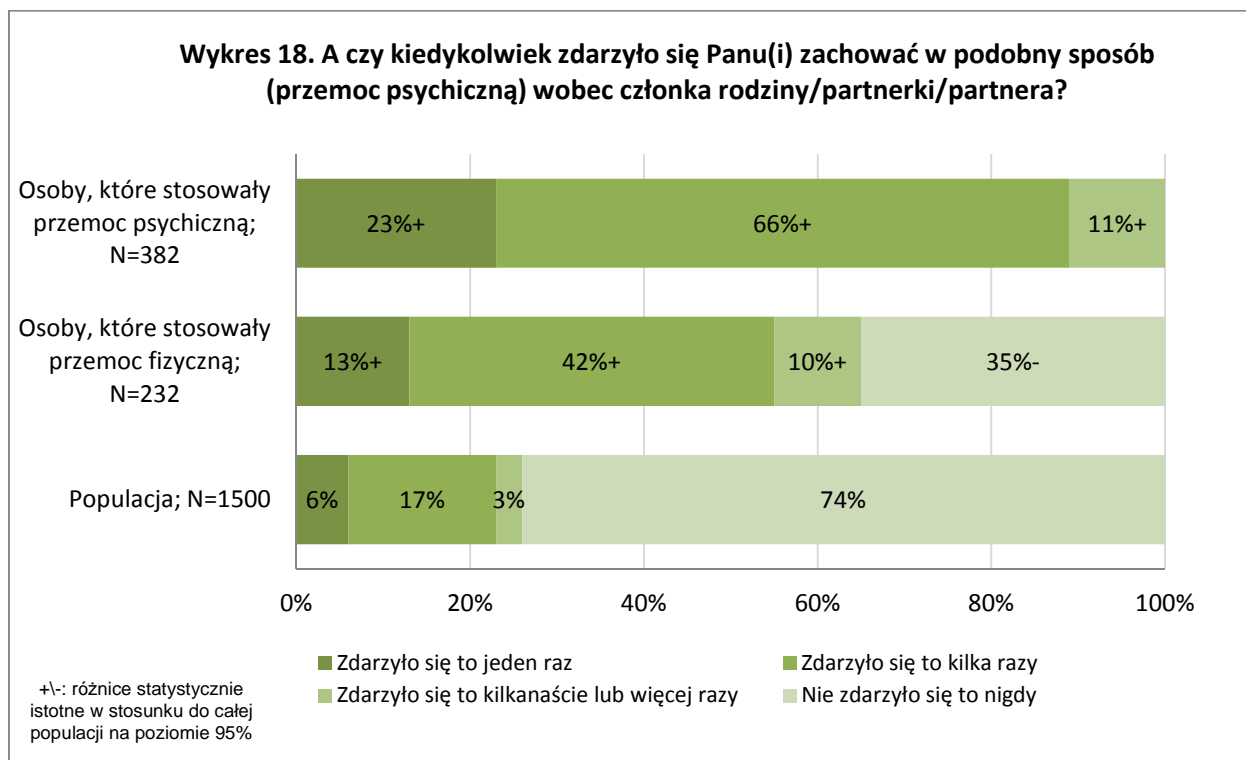
Istotnie częściej przemocy psychicznej doświadczyły kiedykolwiek osoby, które stosowały przemoc w rodzinie – odpowiednio 79% osób, które stosowały przemoc psychiczną, oraz 69% osób, które stosowały przemoc fizyczną.

Najczęściej doświadczanie przemocy psychicznej nie jest zjawiskiem incydentalnym, ale powtarzającym się kilka razy. Osoby stosujące przemoc w rodzinie znacząco częściej spotykają się z większą częstotliwością występowania przemocy psychicznej niż ogół respondentów. Zdecydowana większość osób, które stosowały przemoc w rodzinie, doświadczyło kilkakrotnie przemocy psychicznej w rodzinie – częstotliwość taką deklaruje 48% osób, które stosowały przemoc psychiczną, i 38% osób, które stosowały przemoc fizyczną. W stosunku do co piątej (20%) osoby, która stosowała przemoc w rodzinie,

stosowano ją kilkanaście razy lub częściej – różnica 9 punktów procentowych w stosunku do całej populacji.

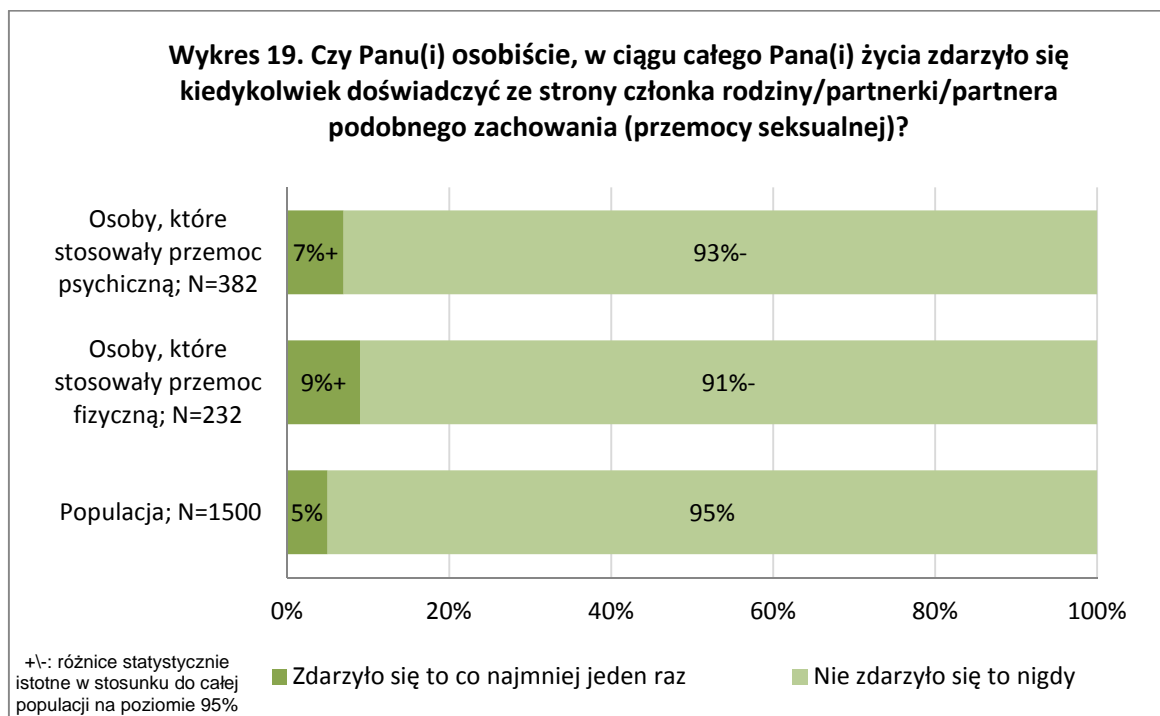
Co czwarty respondent (26%) przyznaje się, że kiedykolwiek zastosował przemoc psychiczną wobec członka swojej rodziny. 69% osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, co najmniej raz zastosowało wobec swojej rodziny również przemoc psychiczną. Osoby, które dopuściły się przemocy psychicznej w rodzinie kilkanaście razy lub więcej, stanowią 20% osób w grupie, która stosowała przemoc psychiczną w rodzinie.

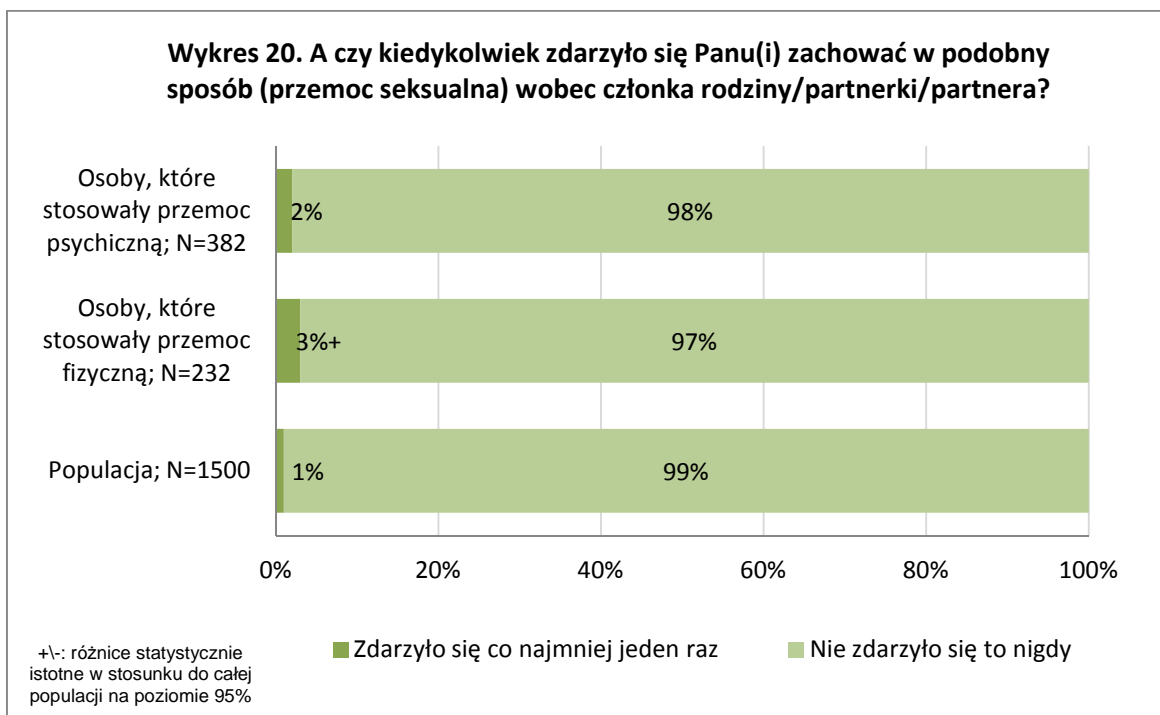
4.6.3 PRZEMOC SEKSUALNA W RODZINIE

Przemoc seksualna w rodzinie jest formą przemocy, do której zarówno doświadczenia, jak i stosowania, przyznaje się najmniejszy odsetek społeczeństwa.

5% dorosłych badanych zadeklarowało, że doświadczyło kiedykolwiek przemocy seksualnej w rodzinie. Istotnie częściej osobami, które kiedykolwiek doświadczyły przemocy seksualnej w rodzinie, są stosujący przemoc w rodzinie – 7% osób, które stosowały przemoc psychiczną, oraz 9% osób, które stosowały przemoc fizyczną.

1% społeczeństwa przyznaje się do zastosowania kiedykolwiek wobec członka swojej rodziny przemocy seksualnej. Tak niski odsetek wskazań uniemożliwił wyłonienie do dalszych analiz grupy osób, które stosowały przemoc seksualną w rodzinie. Osoby, które stosowały wobec bliskiej osoby przemoc fizyczną, znacząco częściej niż ogół respondentów przyznają się również do stosowania w rodzinie przemocy seksualnej (3%).

4.7 OFIARY PRZEMOCY W RODZINIE Z PERSPEKTYWY SPOŁECZEŃSTWA I OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

W tej części raportu omówione zostały charakterystyki ofiar przemocy. Informacje na temat kategorii osób, wobec których stosowana jest przemoc w rodzinie, zostały uzyskane zarówno z pytań projekcyjnych dotyczących wyobrażeń respondentów na ten temat, jak i pytań o charakterze faktograficznym.

4.7.1 PROJEKCJA OBSZARÓW WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Ponad połowa społeczeństwa (54%) uważa, że przemoc w rodzinie wobec kobiet jest często stosowana. Pogląd ten podzielają osoby stosujące przemoc w rodzinie - odpowiednio 57% osób, które stosowały przemoc fizyczną, i 58% osób, które stosowały przemoc psychiczną. Częściej niż ogół osób, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, odpowiedzi takiej udzielały kobiety, które stosowały tę formę przemocy – jest to różnica 10 punktów procentowych. Generalnie wśród kobiet zaobserwowano wyraźnie pewne uwrażliwienie na tematykę związaną ze stosowaniem przemocy w rodzinie. Przejawia się ono między innymi w przedstawianiu przez nie bardziej wyrazistych profili ofiar przemocy.

Polacy wskazują, że przemoc w rodzinie często dotyka dzieci (37%) i młodzież w wieku szkolnym (38%). Dokładnie te same grupy były wskazywane najczęściej przez osoby stosujące przemoc w rodzinie, przy czym stosujący przemoc psychiczną w rodzinie istotnie częściej niż ogół respondentów, wskazywali dzieci szkolne – jest to różnica 10 punktów procentowych. Zdecydowanie najmniejsze odsetki wskazań odnotowano dla dzieci do drugiego roku życia. Osoby, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, wskazywały najmłodsze dzieci istotnie rzadziej niż ogół badanych – jest to różnica 5 punktów procentowych. Wśród osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, kobiety istotnie częściej niż ogół osób, które stosowały ten rodzaj przemocy w rodzinie, twierdziły, że ofiarami przemocy w rodzinie często są dzieci do trzynastego roku życia oraz osoby dorosłe. Natomiast wśród osób, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, kobiety istotnie częściej niż mężczyźni uważały, że ofiarami przemocy w rodzinie często są dzieci do piątego roku życia, dorośli oraz osoby starsze.

Niemalże wszyscy członkowie społeczeństwa (96%), podobnie jak wszystkie osoby, które stosowały przemoc w rodzinie, uważają, że osoby, które doświadczyły przemocy w rodzinie, są często z rodzin alkoholików.

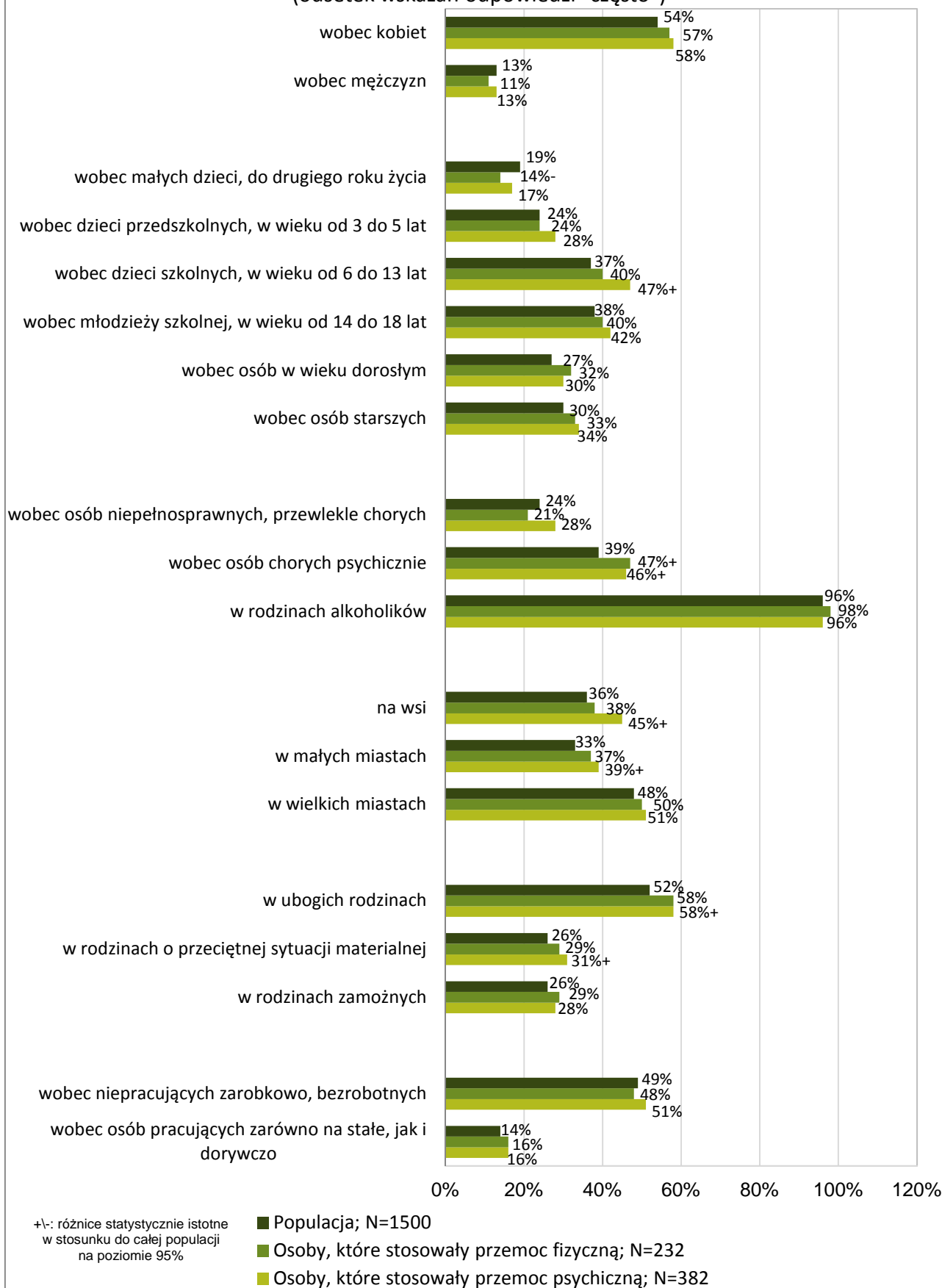
39% populacji uważa, że często ofiarami przemocy w rodzinie są osoby chore psychicznie. Z opinią tą zgadza się istotnie większy odsetek osób, które stosowały przemoc w rodzinie – różnica 8 punktów procentowych w przypadku osób, które stosowały przemoc fizyczną, oraz 7 punktów procentowych w przypadku osób, które stosowały przemoc psychiczną.

Połowa (48%) społeczeństwa jest zdania, że do przemocy w rodzinie często dochodzi w wielkich miastach. Na kolejnych miejscach, niemalże równie często, wskazywano wsie i małe miasta – odpowiednio 36% i 33%. Osoby, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, znacząco częściej niż ogół badanych uważają, że przemoc w rodzinie często zdarza się na wsi i w małych miastach – różnica odpowiednio 9 i 6 punktów procentowych. Kobiety, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, istotnie częściej niż ogół osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, wskazywały, jako miejsca zamieszkania ofiar przemocy wielkie miasta – różnica 10 punktów procentowych. Natomiast kobiety, które stosowały w swoich rodzinach przemoc psychiczną, istotnie częściej niż ogół osób, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, wskazywały każdą z analizowanych wielkości miejsca zamieszkania ofiar przemocy.

Co druga osoba w społeczeństwie (52%) jest zdania, że przemoc w rodzinie często dotyka rodziny ubogie. Osoby, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, istotnie częściej niż ogół badanych twierdzą, że zjawisko przemocy występuje często w rodzinach ubogich oraz w rodzinach o przeciętnej sytuacji materialnej – różnica odpowiednio 6 i 5 punktów procentowych.

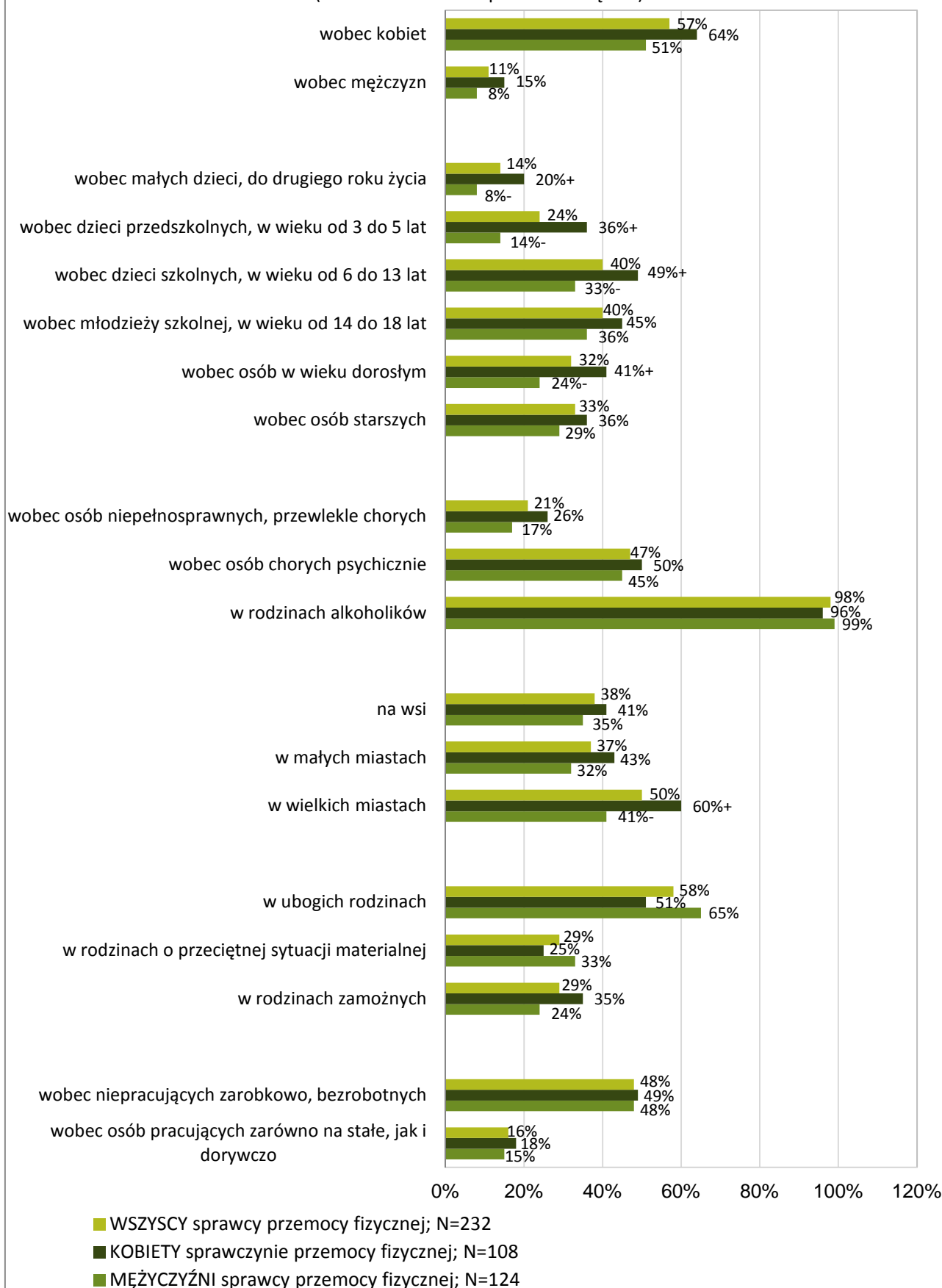
Według połowy społeczeństwa (49%) ofiarami przemocy w rodzinie często są osoby nieaktywne zawodowo. 14% badanych uważa, że przemoc w rodzinie dotyka często również pracujących zawodowo. Opinie osób, które stosowały przemoc w rodzinie, prawie nie odbiegają w tym zakresie od opinii ogółu populacji. Kobiety będące sprawczyniami przemocy psychicznej w rodzinie istotnie częściej niż ogół osób, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, uważają, że przemoc w rodzinie dotyka osoby nieaktywne zawodowo – różnica 8 punktów procentowych.

Wykres 21. Proszę powiedzieć, jak często Pana(i) zdaniem, przemoc w rodzinie stosowana jest:
(odsetek wskazań odpowiedzi "często")

Wykres 22. Proszę powiedzieć, jak często Pana(i) zdaniem, przemoc w rodzinie stosowana jest:

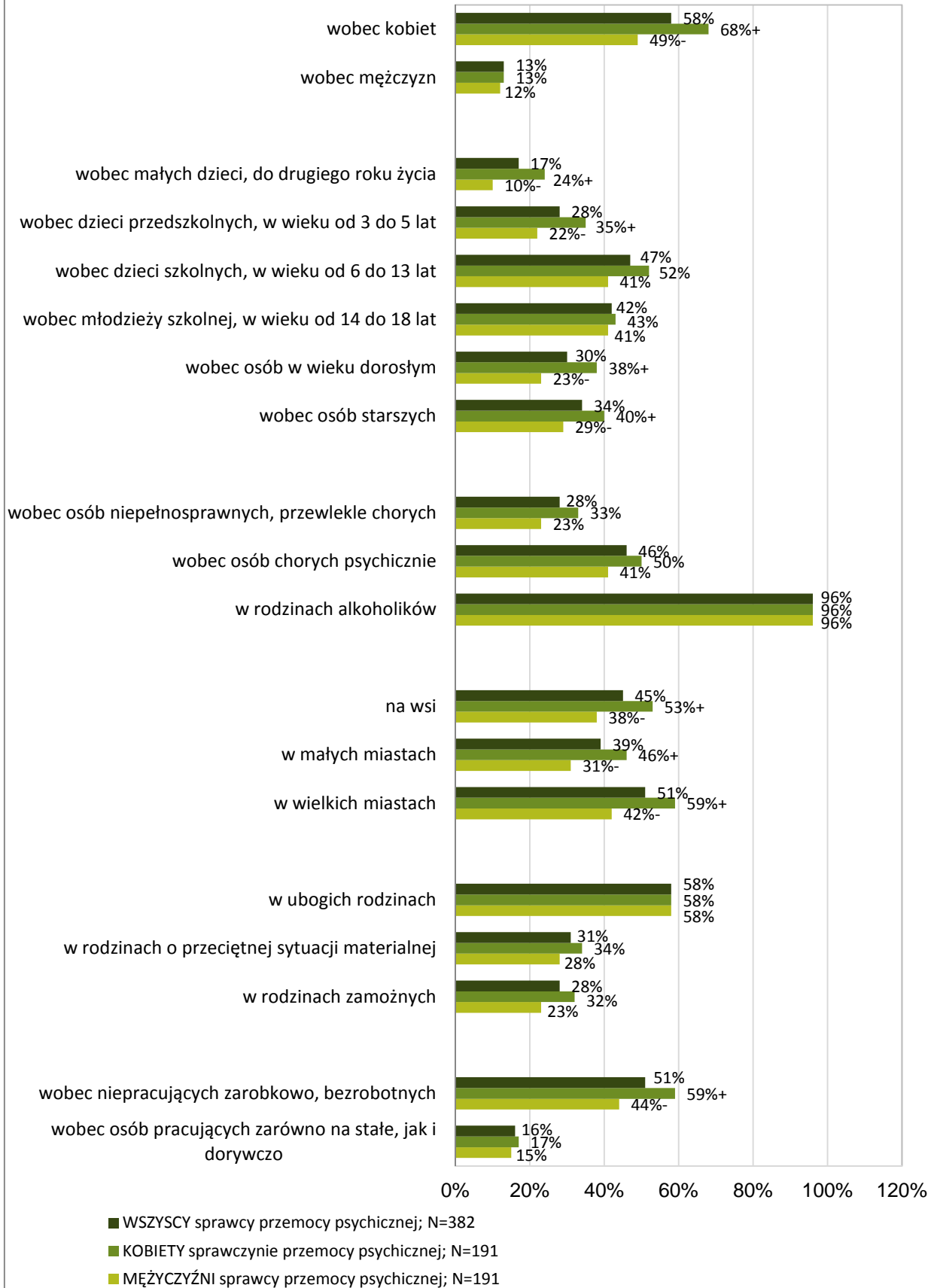
(odsetek wskazań odpowiedzi "często")

+/-: różnice statystycznie istotne w stosunku do WSZYSTKICH osób, które stosowały przemoc fizyczną na poziomie 95%

Wykres 23. Proszę powiedzieć, jak często Pana(i) zdaniem, przemoc w rodzinie stosowana jest:

(odsetek wskazań odpowiedzi "często")

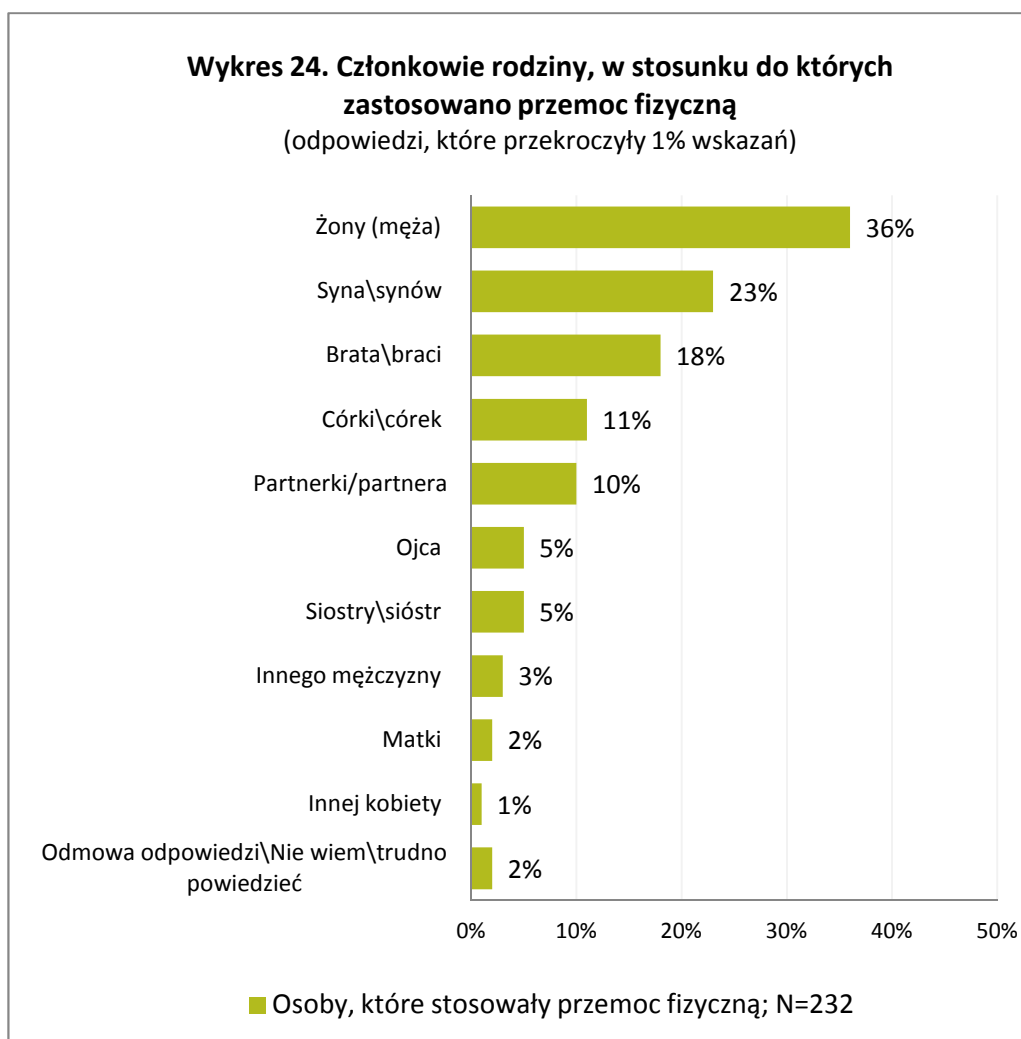
+/-: różnice statystycznie istotne w stosunku do WSZYSTKICH osób, które stosowały przemoc psychiczną na poziomie 95%

4.7.2 OFIARY PRZEMOCY FIZYCZNEJ W RODZINIE Z PERSPEKTYWY OSÓB, KTÓRE STOSOWAŁY PRZEMOC FIZYCZNĄ W RODZINIE

Osoby, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, najczęściej przyznają, że ofiarami tych zachowań byli współmałżonkowie (36%). Zdecydowanie rzadziej (10%) przemoc stosowana jest w związkach nieformalnych – różnica 26 punktów procentowych w porównaniu do małżeństw. Na kolejnych miejscach pod względem liczby wskazań wymieniano, jako osoby, wobec których stosowana była przemoc fizyczna w rodzinie, syna oraz brata – odpowiednio 23% i 18%. Jedna na dziesięć osób, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, kierowała przemoc wobec córki (11%).

Osoby, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, częściej wskazywały, że przemoc z ich strony kierowana jest do osób płci męskiej – jako ofiary tej przemocy częściej wskazywali synów niż córki, ojców niż matki, braci niż siostry oraz częściej innych mężczyzn niż inne kobiety z rodziny.

Osoby, które stosowały przemoc fizyczną w rodzinie, niezależnie od płci, wskazywały równie często jako ofiary swojej przemocy fizycznej tych samych członków rodzin.

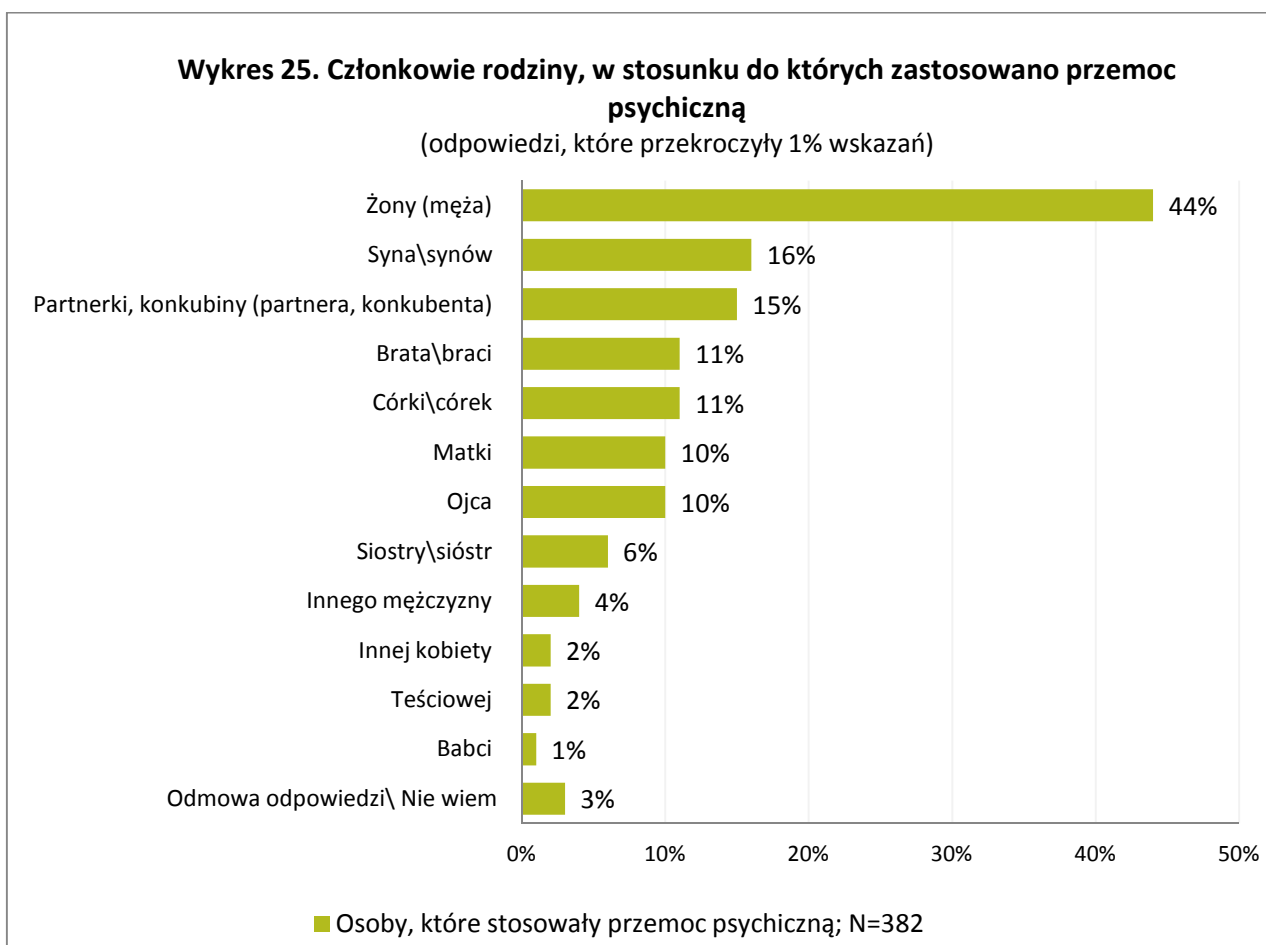

4.7.3 OFIARY PRZEMOCY PSYCHICZNEJ W RODZINIE Z PERSPEKTYWY OSÓB, KTÓRE STOSOWAŁY PRZEMOC PSYCHICZNĄ W RODZINIE

Osoby, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, najczęściej przyznają, że ofiarami tej przemocy byli współmałżonkowie (44%). Zdecydowanie rzadziej (15%) przemoc stosowana jest w związkach nieformalnych – różnica 29 punktów procentowych w porównaniu do małżeństw. Na drugim miejscu pod względem liczby wskazań osoby, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, wymieniały syna (16%). Jedna osoba na dziesięć (11%) przyznała, że zastosowała przemoc psychiczną wobec brata lub córki. 10% osób, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, wskazało że stosowało przemoc psychiczną wobec któregoś z rodziców.

Osoby, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, częściej wskazywały, że przemoc z ich strony kierowana jest wobec osób płci męskiej – jako ofiary tej przemocy częściej wskazywano synów niż córki, częściej braci niż siostry oraz częściej innych mężczyzn niż inne kobiety.

Osoby, które stosowały przemoc psychiczną w rodzinie, niezależnie od płci, równie często wskazywały jako ofiary swojej przemocy tych samych członków rodzin.

4.7.4 CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA OSÓB, KTÓRE DOŚWIADCZYŁY PRZEMOCY W RODZINIE

Profil społeczno-demograficzny osób, które doświadczyły przemocy w rodzinie, w wielu wymiarach jest zbliżony do profilu całej dorosłej populacji Polski. Poniżej zaprezentowano cechy społeczno-demograficzne, które wyróżniają poszczególne grupy doświadczające przemocy w rodzinie na tle ogółu badanych.

Wśród poszczególnych grup osób, które przyznały, że doświadczyły w rodzinie danej formy przemocy, istotnie częściej są to kobiety, osoby rozwiedzione i osoby cierpiące na chorobę przewlekłą.

Zarówno wśród osób przyznających się do tego, że doświadczyły kiedykolwiek w rodzinie przemocy psychicznej, jak i wśród osób przyznających się do tego, że doświadczyły kiedykolwiek przemocy fizycznej, relatywnie mniejsze odsetki stanowią mężczyźni, osoby w związku małżeńskim, osoby o wykształceniu zawodowym i mieszkańcy wsi. Wśród osób, które doświadczyły przemocy fizycznej w rodzinie, i osób, które doświadczyły przemocy psychicznej w rodzinie, nieco większe grupy stanowią osoby określające swoją sytuację materialną jako niewystarczającą na najpilniejsze potrzeby i osoby, u których zdiagnozowano zaburzenie lub chorobę psychiczną.

Ofiary przemocy psychicznej w rodzinie to częściej osoby w wieku 30-39 lat, mające wykształcenie wyższe, mieszkańcy wielkich miast, pracujący dorywczo i uzależnieni od alkoholu.

Osoby, które przyznały, że doświadczyły przemocy seksualnej w rodzinie, to częściej osoby w wieku ponad 60 lat, emeryci lub renciści i osoby niepełnosprawne. Osoby, które przyznały, że doświadczyły przemocy seksualnej w rodzinie, częściej określały swoją sytuację materialną jako wymagającą odmawiania sobie wielu rzeczy, aby środków starczyło im na życie. Należy przy tym pamiętać, że ze względu na formę zadawania pytania o doświadczenie przemocy, nie możemy ustalić, kiedy doświadczyły przemocy seksualnej w rodzinie. Należy także zwrócić uwagę na stosunkowo niską liczebność tej grupy osób w badanej próbie.

Zarówno wśród osób przyznających się do tego, że doświadczyły kiedykolwiek w rodzinie przemocy psychicznej, jak i wśród osób przyznających się do tego, że doświadczyły kiedykolwiek przemocy seksualnej w rodzinie, relatywnie większe odsetki stanowią osoby, które mieszkają obecnie w 2-osobowym gospodarstwie domowym.

Tabela 3a.

+/-: różnice statystycznie istotne w stosunku do całej populacji na poziomie 95%

		Ogół badanych; N=1500	Osoby, które doświadczyły przemocy fizycznej; N=418	Osoby, które doświadczyły przemocy psychicznej; N=560	Osoby, które doświadczyły przemocy seksualnej; N=67
Płeć	mężczyzna	48%	40%-	40%-	16%-
	kobieta	52%	60%+	60%+	84%+
Wiek	18 do 29 lat	13%	12%	12%	2%-
	30 do 39 lat	20%	23%	25%+	13%
	40 do 49 lat	16%	16%	15%	13%
	50 do 59 lat	27%	28%	24%	34%
	60 lat +	24%	20%	23%	38%+
Stan cywilny	żonaty (zameżna)	61%	50%-	55%-	50%
	konkubinat	4%	5%	6%	2%
	rozводnik (rozwódka)	5%	12%+	9%+	23%+
	w separacji\ w trakcie rozwodu	1%	1%	1%	3%
	wdowiec (wdowa)	7%	9%	8%	11%
	kawaler (panna)	22%	23%	21%	11%-
Wykształcenie	podstawowe	25%	28%	23%	31%
	zawodowe	22%	17%-	18%-	22%
	średnie	34%	36%	36%	35%
	wyższe	19%	19%	23%+	13%
Wielkość miejsca zamieszkania	wieś	38%	35%	35%	36%
	miasta do 100 tys.	32%	32%	31%	32%
	miasta 100-499 tys.	18%	20%	19%	24%
	miasta 500 tys.+ .	12%	12%	15%+	9%
Liczba osób w gospodarstwie domowym	jedna	8%	12%+	10%	13%
	dwie	24%	27%	28%+	41%+
	trzy	22%	22%	21%	16%
	cztery	23%	19%	18%-	12%-
	pięć	13%	13%	13%	10%
	sześć i więcej osób	10%	7%-	10%	8%
Liczba osób pełnoletnich w gospodarstwie	jedna	10%	16%+	13%+	15%
	dwie	40%	43%	44%	58%+
	trzy	23%	22%	20%	15%
	cztery	17%	12%-	14%	8%-
	pięć i więcej osób	10%	7%-	9%	4%-
Liczba osób niepełnoletnich w gospodarstwie	zero	60%	59%	59%	66%
	jedna	23%	24%	24%	16%
	dwie	12%	13%	12%	10%
	trzy i więcej	4%	4%	5%	8%

Tabela 3b.

+/-: różnice statystycznie istotne w stosunku do całej populacji na poziomie 95%

		Ogół badanych; N=1500	Osoby, które doświadczyły przemocy fizycznej; N=418	Osoby, które doświadczyły przemocy psychicznej; N=560	Osoby, które doświadczyły przemocy seksualnej; N=67
Sytuacja zawodowa	mam stałą pracę	47%	47%	46%	24%-
	pracuję dorywczo	7%	10%	10%+	12%
	jestem bezrobotny(a)	4%	3%	4%	5%
	jestem emerytem(ką)\rencistą(ką)	30%	30%	31%	55%+
	uczę się\ studiuje	12%	10%	12%	2%-
	nie pracuję, zajmuję się domem	5%	5%	5%	4%
	jestem na urlopie wychowawczym\ macierzyńskim	1%	2%	1%	--
	nie pracuję z innych powodów	2%	2%	2%	3%
Sytuacja materialna	pieniędzy nie starcza nawet na najpilniejsze potrzeby	5%	8%+	8%+	11%
	musimy odmawiać sobie wielu rzeczy, aby pieniędzy starczyło na życie	15%	17%	17%	29%+
	na co dzień pieniędzy starcza, ale nie stać nas na większe wydatki	46%	47%	45%	36%
	pieniędzy starcza na wszystkie wydatki, a część możemy odłożyć	31%	26%-	30%	21%
	jesteśmy zamożni, nie musimy oszczędzać nawet na większe wydatki	2%	2%	1%	2%
	odmowa odpowiedzi	1%	0%	0%	3%
Zdiagnozowane problemy zdrowotne	choroba przewlekła	32%	39%+	37%+	61%+
	niepełnosprawność	11%	13%	13%	26%+
	uzależnienie od alkoholu	1%	2%	2%+	0%
	uzależnienie od narkotyków lub innych środków odurzających	0%	1%	1%	1%
	zaburzenie lub choroba psychiczna	2%	4%+	3%+	8%

4.8 CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA OSÓB, KTÓRE KIEDYKOLWIEK STOSOWAŁY PRZEMOC W RODZINIE

Wśród osób, które przyznały się do zastosowania kiedykolwiek przemocy psychicznej w rodzinie, widoczny jest istotnie wyższy odsetek osób w wieku 30-39 lat, osób w związku nieformalnym, osób o wykształceniu wyższym i mieszkańców wielkich miast. Natomiast wśród osób, które przyznały się do sprawstwa przemocy fizycznej w rodzinie - istotnie wyższy jest odsetek mężczyzn – różnica 6 punktów procentowych.

Zauważalny jest istotnie wyższy w porównaniu do ogółu społeczeństwa odsetek zdiagnozowanych alkoholików wśród osób, które zastosowały kiedykolwiek przemoc fizyczną (2%) w rodzinie, i wśród osób, które zastosowały kiedykolwiek przemoc psychiczną (3%) w rodzinie.

Tabela 4a.

+/-: różnice statystycznie istotne w stosunku do całej populacji na poziomie 95%

		Ogół badanych; N=1500	Osoby, które stosowały przemoc fizyczną; N=232	Osoby, które stosowały przemoc psychiczną; N=382
Płeć	mężczyzna	48%	54%+	50%
	kobieta	52%	46%-	50%
Wiek	18 do 29 lat	13%	14%	13%
	30 do 39 lat	20%	17%	26%+
	40 do 49 lat	16%	16%	17%
	50 do 59 lat	27%	31%	24%
	60 lat +	24%	22%	20%
Stan cywilny	żonaty (zameężna)	61%	58%	59%
	konkubinat	4%	8%	7%+
	rozwodnik (rozwódka)	5%	7%	5%
	w separacji/w trakcie rozvodu	1%	0%	0%
	wdowiec (wdowa)	7%	5%	6%
	kawaler (panna)	22%	22%	23%
Wykształcenie	podstawowe	25%	24%	22%
	zawodowe	22%	19%	15%-
	średnie	34%	38%	38%
	wyższe	19%	19%	25%+
Wielkość miejsca zamieszkania	wieś	41%	37%	37%
	do 100 tys.	32%	35%	31%
	100-499 tys.	17%	15%	17%
	500 tys.+ .	10%	13%	15%+
Liczba osób w gospodarstwie domowym	jedna	8%	9%	8%
	dwie	24%	29%	28%
	trzy	22%	18%	18%
	cztery	23%	22%	25%
	pięć	13%	17%	13%
	sześć i więcej osób	10%	5%-	7%
Liczba osób pełnoletnich w gospodarstwie	jedna	10%	13%	10%
	dwie	40%	44%	45%
	trzy	23%	19%	19%
	cztery	17%	15%	18%
	pięć i więcej osób	10%	9%	8%
Liczba osób niepełnoletnich w gospodarstwie	zero	60%	61%	60%
	jedna	23%	24%	24%
	dwie	12%	12%	12%
	trzy i więcej	4%	3%	4%

Tabela 4b.

+/-: różnice statystycznie istotne w stosunku do całej populacji na poziomie 95%

		Ogół badanych; N=1500	Osoby, które stosowały przemoc fizyczną; N=232	Osoby, które stosowały przemoc psychiczną; N=382
Sytuacja zawodowa	mam stałą pracę	47%	46%	52%
	pracuję dorywczo	7%	9%	9%
	jestem bezrobotny(a)	4%	4%	3%
	jestem emerytem(ka)\rencistą(ka)	30%	26%	26%
	uczę się\ studiuję	12%	12%	14%
	nie pracuję, zajmuję się domem	5%	6%	4%
	jestem na urlopie wychowawczym\ macierzyńskim	1%	0%-	2%
	nie pracuję z innych powodów	2%	2%	1%
Sytuacja materialna	pieniędzy nie starcza nawet na najpilniejsze potrzeby	5%	5%	5%
	musimy odmawiać sobie wielu rzeczy, aby pieniędzy starczyło na życie	15%	18%	15%
	na co dzień pieniędzy starcza, ale nie stać nas na większe wydatki	46%	45%	48%
	pieniędzy starcza na wszystkie wydatki, a część możemy odłożyć	31%	30%	30%
	jesteśmy zamożni, nie musimy oszczędzać nawet na większe wydatki	2%	1%	1%
	odmowa odpowiedzi	1%	0%	1%
Zdiagnozowane problemy zdrowotne	choroba przewlekła	32%	32%	33%
	niepełnosprawność	11%	12%	11%
	uzależnienie od alkoholu	1%	2%+	3%+
	uzależnienie od narkotyków lub innych środków odurzających	0%	1%	1%
	zaburzenie lub choroba psychiczna	2%	4%	2%